

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 iyun 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 121 (7010) Qiyməti 60 qəpik

- Gündəm**
 - Dağlıq Qarabağdakı separatçılarla İrəvan arasında qarşıdurma**

 Ermənilər Azərbaycan ordusunu Xankəndinə çağırır; **Akif Nağı:** "Şərait əlverişlidir, başlamaq lazımdır"
yazısı sah.9-də
 - Azərbaycan ABŞ-la İran arasında vasitəçilik edə bilərmi...**
yazısı sah.10-də
 - Gürcüstan ikinci inqilab astanasında**
yazısı sah.3-də
- Trampın qeyri-ciddi imicinin yaradılmasının pərdəarxası**
yazısı sah.10-də
- Sülh Platforması aktivləşib - daha bir erməni Bakıya gəldi**
yazısı sah.3-də
- Dələduzluq cinayətlərini artırıran səbəblər...**
yazısı sah.15-də
- Dövlət çağırış etdi - xaricdə təhsil almış məzunlar ölkəyə qayıdaqacımlı...**
yazısı sah.13-də
- Suriya kürdləri ikinci Kərkükü yaşaya bilər**
yazısı sah.7-də
- Təbiət hadisəsini fəlakətə çevirən məmur-oliqarxlardan Ramazan ayının 20-ci günü**
yazısı sah.4-də
 - İftar 20.24. İmsak 03.21-dək (QM)
 - 20-ci günün duası: "İlahi, bu gün mənim üçün behişt qapılarını aç və cəhennəm qapılarını bağla! Belə bir gündə məni Quran oxumağa müvəffəq et! Ey möminlərin qəlbərini sakitləşdirib Aram Edən!"
 - İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".
 - Bu gün 2-ci Qədr gecəsidir.
 - ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

AMERİKANIN QORXULU "BÖYÜK ERMƏNİSTAN" PROJESİ - SENSAŞİON İDDİƏ

İşgalçi ölkədəki məxməri inqilabın daha bir ilginc hədəfi üzə çıxır; **rusiyalı tanınmış analitikdən SOS siqnalı:** "Rusiya, Türkiyə, İran və Azərbaycan artıq inididən yiğisib önleyici tədbirlər görməlidir..."

yazısı sah.8-də

Sosial Müdafiə Fondunda müəmmələ yanğırı - Selim Müslümov işi...

Müslümovun DSMF sədri və nazir olduğu illər ərzində 2-2,5 milyard manat vəsaitin yoxa çıxdığı iddialarından sonra baş vermiş yanğın şübhələri daha da artırıb; sabiq nazirlə bağlı daha ilginc xəbərlər də var...

yazısı sah.4-də

İsgəndər Həmidov:
"Elçibəy qan tökülb-tökülməyəcəyini soruşdu, dedim ki..."

yazısı sah.6-də

Zahid Oruc:
"Azərbaycan sadəcə, yerində, dayanıb hansısa üçüncü, dördüncü böyük dövlətləri gözləyəsi deyil"

yazısı sah.5-də

Aslan İsmayılova cınayət işi qaldırıldı

yazısı sah.5-də

Xəbər
Maşınqayırmayı ixtilasını bitirən kosmetoloq qadınları dəhşətli hala salıb
yazısı sah.14-də

2016

-ci ildə Bakıda təsis olunan "Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh namının Platforması" müəyyən fasilədən sonra fəaliyyətini yenidən aktivləşdirib. Son günlər ermənilərin Azərbaycana səfərlərində də intensivlik müşahidə olunur.

Azərbaycan-Ermənistən Vətəndaş Sülh Platformasının köməyi ilə onun iştirakçısı, es-lən bakılı Eduard Bagiryan paytaxtımıza gəlib. Qeyd edək ki, öten ay da Platformanın dəstəyi ilə Azərbaycanda doğulmuş və hazırda Moskvada yaşayan Ermənistan-Azərbaycan Vətəndaş Sülh Platformasının üzvü Bagiryan Eduard Apkaroviç Bakıya gəlmədi.

Azərbaycan tərəfi sülhəmərəmlı mövqə nümayiş etdirərək, hətta torpaqları işğaldə olduğu halda ermənilərin ölkəmizə gəlisişinə şərait yaradır. Lakin beynəlxalq təşkilatlar Bakının önem verdiyi bu layihəyə ciddi dəstək vermir, üstəlik, bu prosesdə maraqlı olmayan Ermənistana qarşı qınaq bełe yoxdur. Hətta Azərbaycan və Ermənistən arasında daim bərabərlik işarəsi qoyular. Hansı ki, ən azı İrəvan da münasibətlərin normallaşması istiqamətində maraqlı olduğunu nümayiş etdirmekdən ötrü Ermənistəndən didərgin düşən azərbaycanlıları bağı hansısa addım ata bilərdi. Xocalı qatili Serj Sərkisyanın Qarabağdakı cinayətlərinə, üstəlik de Ermənistəni felakətlərə düşür etdiyinə görə sülh tərəfdarı olmadığı bəlli idi. Amma onu devirib hakimiyəti əla keçirən Nikol Paşinyan da radikal mövqə ortaya qoysa. Üstəlik, Paşinyan Sərkisyan'dan da "ireli" gedərək Dağlıq Qarabağın danışqlarda "tərəf" kimi ci-

xış etməsində israr edir. Görünen budur ki, İrəvan işğalçılıq siyasetindən el çəkmək niyyətində deyil. Belə olan halda, Sülh Platformasının fəaliyyətinin ne vəd etdiyi gündəmin əsas suallarndandır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə edilməlidir:

"Peşəkar diplomatiyanın da, xalq diplomatiyasının da, informasiya savaşının da də öz yeri, öz məqamı var. Bunlardan hər hansı birinin ayrı-ayrılıqda Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoyacağını, Dağlıq Qarabağ probleminin ədalətli həllinə getirib çıxaracağı gözləmək sadələvhəlük olar. Xalq diplomatiyası alternativ dialoq platformasıdır, problemin həlli üçün qərarların qəbul ediləcəyi məsələdir".

E.Mirzəbəylinin fikrine, beynəlxalq təşkilatların platformaya ciddi dəstək verməsinin səbəbi prosesin Azərbaycanın liderliyi ilə heyata keçirilməsidir: "Bildiyiniz kimi, beynəlxalq təşkilatlar uzun illərdir ki, "xalq diplomatiyası" adı altında ən müxtəlif tədbirlər həyata keçirməye çalışıblar. Azərbaycan və Ermənistən, eləcə də Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilərin təmsil olunduğu QHT-ləri, KİV-ləri müzakirələrə cəlb ediblər. Am-

Sülh Platforması aktivləşib-

daha bir erməni Bakıya gəldi

Politoloq Elçin Mirzəbəyli: "Peşəkar diplomatiyanın da, xalq diplomatiyasının da öz məqamı var"

ma nəticə olmayıb. Çünkü məqsəd münaqışının ədalətli həlli deyil, casus şəbəkəsi, nüfuz müvəkkilləri formalaşdırmaqdan, təslimçilik toxumu səpməkdən və təbib ki, qrant kimi ayrılan külli miqdarda vəsaitləri mənimseməkdən ibarət olub. Bu məsələnin beynəlxalq təşkilatların diqqətindən tamamilə kənarda qaldığını söylemek de doğru olmazdı. Dağlıq Qarabağ münaqışının həlli prosesində xalq diplomatiyasından istifadə olunması Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşlığı Proqrəminin əsas müddəələrindən biridir".

Ermənistana gəldikdə, E.Mirzəbəyli bildirdi ki, işğalçı ölkənin Sülh Platformasına dəstək verəcəyi öncədən de gözlənilmirdi: "Əvvəla, Platformada iştirak edən ermənilər Sərkisyan rejimini qarşı çıxış edirdilər. Doğrudur, hazırda Ermənistəndə hakimiyət dəyişib. Amma mövqeleri zəif olan

və populist bəyanatlarla Dağlıq Qarabağ məsələsində ictimai rəyi öz xeyrinə dəyişməyə çalışıyan Nikol Paşinyanın nə Sülh Platformasına, nə də danışqlar prosesinə münasibəti tam aydın deyil. O, Ermənistəndə yeni seçkilar keçiriləndək prosesdən yayınmağa çalışır. Bu baxımdan Ermənistəndə sabit hakimiyət formalşamayanadək rəsmi İrəvanın mövqeyi aydın olmayacağı. Hətta ola bilə ki, seçkilerin neticəsində asılı olaraq, bu mövqə hələ uzun müddət aydınlaşmasın. İndiki şəraitdə Ermənistən hakimiyətinin ən çox ehtiyac duyduğu vaxtdır. Paşinyan vaxt udmaq, sabitliyə nail olmaq və bu yolla ölkəyə investisiya cəlb etmək isteyir. Bu səbəbdən də onun ən çox ehtiyac duyduğunu elindən almaq lazımdır. Bunun üçün isə müxtəlif vasitələr var".

QAT sədri Akif Nağı isə bu fi-kirdər ki, "Sülh Platforması" deyilən prosesin yenidən fəalişəsi Azərbaycan üçün yaxşı heç nə vəd etmir: "Bu, erməni

mərkəzlərinin idarə etdiyi bir işdir. Fikir verdinəsə, eyni vaxtda müxtəlif yerlərdə azərbaycanlı diaspor rehberinin qızının erməniyə əre getməsi, Moskvada "AzerRos" təşkilatının sədrinin sərsəm açıqlamaları kimi hadisələr baş verdi. Deməli, hər şey eyni markzdən idarə olunur. Məqsəd işğal faktını unutdurmaq, Azərbaycan cəmiyyətinə təslimçi sülh əhval-ruhiyeyini yeritməkdir". **A.Nağı ermənilərin Bakıya gəlinə qarşıdır:** "Sonuncu gelen erməni emissan Bagiryan da dedi ki, Bakıda düşmən, milletçi münasibət görmedi, əksinə, Ermənistəndə ermənilər daha barışmaz mövqedərlər. Bu, beynəlxalq təşkilatlara da bir mesajdır ki, azərbaycanlılar artıq realılıqla, işğalla barışılara, ermənilər isə dediklərindən geri çəkilmək istəmir. Ona görə də ermənilərin mövqeyi ilə hesablaşmaq lazımdır. Beynəlxalq təşkilatlar da ermənilərin bu cür layihələrinə dəstək verir, səbirle nəticəni gözləyirlər".

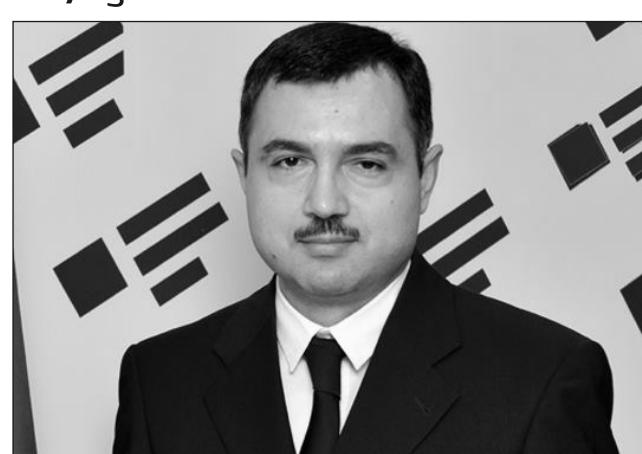
□ Cavid TURAN,
Musavat.com

Gürcüstan ikinci inqilab astanasında - qonşu ölkəni nə gözləyir?

Şahin Cəfərli: "Gürcüstanda hökumət dəyişə bilər, amma..."

Gürcüstanda son günlər ciddi siyasi proseslər baş qaldırıb. Qonşu ölkə sənki ikinci dəfə inqilab hamildir. Etirazçılar öten il dekabrın 1-də öldürülən iki məktəblinin əsl qatillərinin tapılmamasına etiraz edirlər. Aksiya iştirakçıları Tiflis Şəhər Məhkəməsinin çıxardığı qərarı "ədalətsiz" sayırlar.

Artıq baş prokuror İraklı Shotadze istəfa verib. Baş nazir Georgi Kvirişashvili xalqla danışmaq üçün parlamentin önüne gəlib. Camaat ona butulka və başqa əşyalar atıb. Prezident Georgi Marqvelashvili etirazçılarla qurulan çadırların birində görüşüb. Lakin bu da aksiyaların səngimesinə səbəb olmayıb. Gürcüstan hökumətinin istefasını tələb edən aksiya iştirakçıları Rustaveli prospektini bağlayıb. Siyasi partiyalar da aksiyalara dəstək

verəcəklərini açıqlayıblar.

Politoloq Şahin Cəfərli seçki yolu ilə Gürcüstanda hakimiyət dəyişikliyinin ola biləcəyini düşünür: "Gürcüstanda hökumət dəyişə bilər, amma bunun inqilab yolu ilə deyil, seçki vasitəsilə gerçəkliyini düşündürəm. Ölkədə Avro-

pa standartlarında olmasa da, seçki institutu var, vətəndaş hüquq və azadlıqları müəyyən qədər təmin olunub. Bunun en bariz nümunəsi odur ki, bu gün kim istəsə, paytaxtın mərkəzində istənilən vaxt etiraz aksiyası keçirə bilir, buna hər hansı manee töredilmir. Telekanallar

müxalifətin və müxalif mövqeli QHT nümayəndələrinin üzüne aqıqdır. Təsəvvür edin ki, hökumət başçısı mitinqə gəlib çıxış etmək istəyir, amma vətəndaşlar onu dini ləmir və meydandan qovurlar. Bu, ölkədə demokratiyanın inkişafını, insanların özüne inamını, arxa-yılığını göstərir. Gürcü insanı anlayır ki, öz konstitusion hüququndan istifade edib meydana çıxsı, etirazını ifadə etse, başına bir iş gəlməyəcək".

Politoloq mövcud vəziyyəti 15 il qabaq, "qızılqıl inqilabı" önceki siyasiya ilə eyni-ləşdirilməsini doğru sayır: "O vaxt Gürcüstanın ağır sosial-iqtisadi problemlər məngənesində boğulurdu, demokratik hüquqlar təmin olunmurdu, demokratik seçki institutu yox, ölkəyə faktiki olaraq kriminalitet nəzarət edirdi. Yəni ölkədə inqilabi şərait var idi. Düzdür, bu gün də Gürcüstanda iqtisadi problemlər var, sosial ədalət təmin olunmayıb, memur özbaşınlığı halları baş verir, seçkilər də ideal deyil və pozuntululara yol verilir. Amma seçki yolu ilə hakimiyəti dəyişmək imkanları qalır. Belə bir məqamda inqilab etmək yoxdur. Inqilab o halda aktuallaşa bilər ki, kütəvi seçki saxtakarlığı, Rusiya ilə açıq qarşidurma-

ya, müharibəyə getməsi Qəribi razi salmadı. Qərb bu gün də eyni sebəblə Saakaşviliyə dəstək vermir və onun hakimiyətə qayitmasında maraqlı deyil. Gürcüstandakı son etirazlarda Qərbin rolü yoxdur, onlar sadəcə, proseslərin Konstitusiya və qanunlar çerçevində cəroyan etməsini istəyir və hökumət bu istiqamətde zaman-zaman xəbərdarlıq edirlər. Hazırda Saakaşvilinin partiyası - Vahid Milli Hərəkat etiraz aksiyalarına dəstək verir. Onlar aksiyaların təşkilatçısı, oğlu cinayətə qurban getmiş Zaza Saralidzenin çağırışı ilə etirazlara qoşulublar. Əgər etirazların miqyası böyüyərsə və aksiyalar davamlı olarsa, ölkədə erkən parlament seçkilərinin keçirilməsi gündəmə gələ bilər. Etirazlar dinc, konstitusion məcrada davam edəcəkse, hökumət çətin ki, güc tətbiqinə əl atınsın. Gürcüstan Avropa Birliyi ilə assosiasiya sazişi imzalayan, AB ilə vizasız rejimə keçən ölkədir. Avropa Birliyi ölkədə baş verənlərə nəzarət edir və onların proseslərə ciddi təsiri var. Güc tətbiqi o vaxt mümkün ola bilər ki, Qərb buna xeyir-dua versin. Qərbin dəstəyi olmadan Gürcüstanda heç bir hökumət kütłəvi zorakılığa əl atıbilmez. Əgər aksiyalar güc yolu ilə artırılsrsa, onda aydın olacaq ki, Qərbin buna razılığı və dəstəyi var".

□ Cavansir Abbaslı,
"Yeni Müsavat"

Hesablama Palatası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində və ona tabe olan qurumlarda yoxlama apardığı bir vaxtda Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda (DSMF) yanğın baş vermesi çox ciddi iddiaların ortaya çıxmamasına səbəb olub.

Fövgələdə Hallar Nazirliyinin DSMF-də baş verən yanğınlı bağlı yaydığı rəsmi məlumat isə iddialarla yer alan məlumatların həqiqətlə əlaqəsinin olmasının bir qədər de inandırıcı edib. Yada salaq ki, Yasamal rayonunda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda yerləşdiyi doqquzmərtəbəli binanın 7-ci mərtəbəsində ümumi sahəsi 13 m² olan iş otağında ofis mebelləri və sənədlər yanıb. Digər otaqlar isə yanğından mühafizə olunub.

Fondakı sənədlər tezalışan materialdan hazırlanıb?

Hansı sənədlərin yanması, yanığının hansı şəbədə meydana gəlməsi haqda bilgi yoxdur. Yanığının qəsdən və ya tesadüf nəticəsində baş verdiyi de bilmir. "DSMF-də sənədlər niyə yanıb" suali açıqdır və iddialar əsasən qəsdən yandırılma versiyasının üzərində cəmləşib. Bu da təsadüfi deyil.

Siyavuş Novruzov da dedi, faktlar ortaçıqda...

Son aylarda metbuatda DSMF-də baş vermiş böyük korrupsiya cinayətləri haqda məlumatlar yayılıb. Kifayət qədər ciddi olan bu iddiaların Hesablama Palatasının müfettişləri tərəfindən yoxlandırdı da bildirilir. Yayılan məlumatlardan birində deyilir ki, Gədəbəyin sabiq icra başçısı Ramiz Yediyarov Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi rəsmiləri ilə əlbur olub və atəşkəsən 24 il sonra 900 rayon sakininə Qarabağ veteranı statusu verdirdi. Bu şəxslərin əksəriyyəti isə Qarabağda müharibə getdiyi illərdə Azərbaycanda olmayıblar, o dövrə Rusiya bazalarında alver ediblər. Bu məsələ bir neçə ay əvvəl metbuatda tərajılan zaman Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, YAP icra katibinin müavini Siyavuş Novruzovun kəskin reaksiya vermişdi. YAP icra katibinin müavini demişdi ki, ölkədə 90 min nəfər cibində müharibə veterani vəsiqəsi gəzdirir: "Azərbaycanda müharibə veteranlarının sayı 90 minə çatıb. 90 min 2 ordu deməkdir. O boyda Əfqanistanda qulluq edən sovet ordusunun tərkibində 45 min hərbçi var idi. Amma bizdə 90 min veteran var, guya Qarabağ müharibəsində iştirak edib. O vaxt batalyondan böyük ordu forması yox idi. Ancaq kim oradan keçibse, adını yazdırıb. Beləcə, haqqı olanın da haqqı itib".

900 nəfər gülə səsi eşitməyən 1 qərarla Qarabağ veteranı statusu necə alırdı?

YAP icra katibinin dediklərində böyük həqiqətlər olduğunu yoxlanıb məlumatlarla da təsdiqleyir.

Təkcə Gədəbəyin sabiq icra başçısının 900 nəfər gülə səsi eşitməyəni 1 qərarla Qarabağda döyüşmüş, canından keçmiş şəxslərin sırasına qoşması ilə bağlı suallar bu gün də aktualdır. Bu gün de bilinmir ki, Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyəti hansı faktları əsas tutub atəşkəsən 24 il sonra həmin şəxslərin müharibədə iştirakını sübut edə bilib? Bu adamlar ötən 23 ilde Qarabağ veteranı statusu verilməsi üçün müvafiq qurumlara müraciət etməyiblər, Ramiz Yedi-

Sosial Müdafiə Fondunda müəmmələ yanğın - Selim Müslümov izi...

Selim Müslümovun DSMF sədri və nazir olduğu illər ərzində 2-2,5 milyard manat vəsaitin yoxa çıxdığı iddialarından sonra baş vermiş yanğın şübhələri daha da artırıb; sabiq nazirlə bağlı daha ilginc xəbərlər də var...

yarov onların müharibədə döyüşmələrinə neçə şahidlik edə bilib? Ən başlıcası isə 900 nəfər status verilməsi 500-1000 manat cıvarında rüşvət hesabına başa gəldiyi haqda məlumatlar da var.

"Müslümovçular" i işdən govur, cinayətləri arasında rəşadırıclar

Hazırda Hesablama Palatası müfettişləri Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda Hərbi qulluqlar və xüsusi rütbəli şəxslərlə iş departamentində geniş yoxlamalar aparırlar. Müfettişlərin bu faktı da araşdırırları haqda konkret bilgilər yoxdur. Bilinən odlur ki, sabiq nazir Selim Müslümovun xüsusi nəzarətində olan bu departamentdən qeyri-qanuni fealiyyətə görə xeyli əməkdaşlığı çıxarılb. Hesablama Pa-

Fondunda, məsələn, Xətai şəhərindən də, Səbəylə şəhərindən da pensiya alıb. Audit dövründə 35 belə şəxs üzə çıxarılmışdı. Onlara ikiqat pensiya ödənildiyi təsdiqlənmiş və bu maxinasiyadan dövlət büdcəsinə ümumilikdə 319 min 100 manat məbləğində zərər dəydiyi məlum olmuşdu. 2016-cı ilde fondun Bakı şəhəri üzrə Hüquqi Şəxslər İş İdarəsində qeydiyyatda olan müəssisə və təşkilatlarda əmək fealiyyəti ilə məşğul olan 492 nəfər, İri Sığorta-edenlər İş İdarəsində isə 416 nəfər fondun müxtəlif şəhər və rayonlarında əlliye görə əmək pensiyasını tam məbləğdə alıb, bu səbəbdən artıq ödənilən

pensiya məbləği ümumilikdə 1 milyon 920 min 600 manat olub.

Bu da süd məsəlesi....

Sığortaolunanların sanatoriya-kurort müalicəsi və sağlamlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi üzrə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyası vasitəsilə maliiyələşdirilən xərclər üzrə 01.01.2016-cı il tarixə Konfederasiyanın hesabında 662 min 700 manat məbləğində qalıq olmasına baxmayaraq həmin vəsait təsdiq olunmuş illik xərclərə nəzəre alınmayıb. Qanunvericilikdə fondun vəsaitlərinin düzgün və məqsədyönlü xərclənməsinin ilde bir dəfədən az olmayıraq yoxlanılması nəzərdə tutulsa da, fond və nazirlik tərəfindən konfederasiyada müvafiq yoxlamalar həyata keçirilməyib.

Hesablama Palatasının bu hesabatı o dövrə da DSMF sistemindəki ciddi maxinasiya mexanizminin olmasına ortaya qoyurdu. Ölmüş şəxslərin adına pensiya ödənməsi, bir nəfər 2 rayondan pensiya verilmesi halları fondun bütün rayonlarından mövcud olan mənimsemə mexanizminin tərkib hissələri iddi.

2 milyard 500 milyon manat büdcə vəsaiti harada "yandı"

Bele iddialar da vardi ki, Selim Müslümovun nazır, bundan əvvəl isə DSMF sədri olduğu illər ərzində təkce bu istiqamət üzrə 2-2,5 milyard manat vəsait yoxa çıxarılb. Hesablama Palatasının 2016-ci ilə dair hesabatı da fond sisteminde oturmuş korrupsiya sxemi yaradılmasını ortaya qoyub. Hesablama Palatasının əvvəlki yoxlamaları ilə indiki arasında da çox ciddi keyfiyyət fərqi olmasına xəbərləri de var. Bu isə o deməkdir ki, ortaya da böyük korrupsiya faktları Hesablama Palatasının rəsmi hesabatı şəklində çıxabilər.

Bu iddialar fonunda Selim Müslümovun susqunluq nümayiş etdirməsi, haqqında digər ittihamların da tirajlanmasına yol

Təbiət hadisəsini fəlakətə çevirən məmur-oliqarxlardır

Vəzifəlilərin qanunsuz fəaliyyəti həm əhaliyə, həm dövlətə zərər vurur

Göyçayda sel sularının yuduğu körpü bəzi məmurların fealiyyətinin xalqa və dövlətə, həmçinin da təbiətə vurdugu daha bir zərəri üzə çıxartdı. Məlum oldu ki, bir sıra məmurlar qazanc əldə etmək üçün yüz illərlə formalasmış təbii məcraları dəyişdirməkdən çəkinmirlər.

Katırladaq ki, son 10-12 il ərzində sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun 2 şirkəti, sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Selim Müslümovun 1, sabiq icra başçısı Mübariz Ağayevin 1 və xüsusilə ATF adlı bir şirkət Göyçay çayının axarında çinqıl-beton zavodu tikiblər. Bu zavodların fealiyyəti nəticəsində çayın məcrası 30 metrədək dərinləşdirilib. Halbuki Göyçay çayının məcrası 2000-ci illərin əvvəllərinədək 3-4 metr, bəzi yerlərdə 5-6 metr dərinliyində olub. 2005-2018-ci illər ərzində məcrasının tələn edilməsi üzündən çayın dərinliyi körpü etrafında 4-5 metrən 20-22, bəzi yerlərdə 30 metrədək artıb.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, yalnız Göyçayda deyil, digər regionlarda da çay yataqlarında qum-çinqıl istehsalı baş alıb gedir. Böyük əksəriyyəti məmurlara məxsus olan karxanalar çay yataqlarındakı möhkəm suxurları, daşı kütləvi şəkildə çıxardaraq milyonlarla manat qazanc əldə edirlər. Bir çox rayonlarda çay yatağının dərinləşdirilməsi kənarlarda yaşayan əhalini su problemlə ilə üz-üzə qoyub. Camaatin belə problemlərə bağlı müraciətləri isə bir qayda olaraq olasızdır.

Onu da qeyd edək ki, məmurların qanunsuz biznes fealiyyəti, yaxud elə öz postlarındakı fealiyyətsizliyi ilk dəfə deyil ki, fəlakətlərə zəbəb olur, əhaliyə, dövlətə zərər vurur. 2010-cu ilde Kür və Araz çaylarında suyun artması nəticəsində baş veren böyük daşın fəlakətindən da məmər biznesinin ciddi təsirleri vardi. Kür-qırğıçı ərazilərdə yaradılan balıq vətəgələrinə görə çayın kənarlarında yetərincə sahil bərkitmə işləri aparılmamışdı. Eyni zamanda Kürün Xəzərə töküldüyü ərazilə - deltada dibtəmizləmə işləri də vaxtında həyata keçirilməmişdi. Bütün bunların nəticəsində Kür məcrasından çıxı, 20 mindən çox ev su altında qaldı, 300-dən çox ev dağıldı, 50 min hektara yaxın ərazini su basdı. Bu zərərin aradan qaldırılması üçün dövlət büdcəsindən 100 milyonlarla manat vəsait sərf olundu.

Fealiyyətləri ilə xalqa fəlakət, dövlətə zərər getirən məmurların vezifədən alınması həmişə təqdim olunur. Gözləntilər yaranır ki, onların biznesinin zərərləri nəticələrinin də qarşısı alınacaq. Bir çox hallarda bu gözlənlər özünü doğrulur, qanunsuz biznesin qarşısı alınır. Lakin bəzi hallarda biznes, sadəcə, el dəyişir, yəni öz fealiyyətini davam etdirir. Bu isə Göyçayda olduğu kimi, təbiət hadisələrinin fəlakətə çevriləsinə gətirib çıxarırlar...

□ TURQT,
"Yeni Müsavat"

açıb. Modern.az saytı yazıçı ki, bir müddət əvvəl iddia olunurdu ki, eks-nazir Nazirə Kabinetində yer almaması xəberinə çox pis olub və hətta guya infarkt keçirib. Səhətində yaranan problemlər xəber gündəmini zəbt etdiyindən sonra indi də eks-nazirin xarice köçəcəyini söyləyənlər var.

□ E. MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin Vaşinqtona səfərinin gözləniləyi haqda son günlər müxtəlif mənbələrdən məlumatlar yayılmışdır. Hələlik bu barədə rəsmi açıqlama verilməsə də, qeyri-rosmi xəborlarda belə bir sofrın gerçəkləşəcəyi deyilir. ABŞ prezidenti Donald Trampın son günler Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə ard-arda üç məktub göndərməsi, Vaşinqtonun Bakı istiqamətində "körpü" tikməsi kimi qiymətləndirilir.

yaxşı bir müstəviyə çıxara biləcəyi haqqında bəyanatları görürük. Amma real olaraq son günlər ABŞ-in mühüm dövlət temsilcisi Bricet Brinkin həm İrvana, həm də Bakıya səfəri gerçəkləşib və görüşlərin əsas hissəsi bağlı qapılar arxasında keçirildiyindən bizim üçün teyin elemək çox cətindir ki, hazırda Amerika Z. Oruc qeyd etdi ki, bu gün Balkanlardan Fars körfəzinə qədər ərazilər də yeganə bir xətlə Qafqazı Qərbe birləşdirən məkan Azərbaycandır. Prezident İlham Əliyev bütün riskləri göz önüne alaraq çox sakit bir axarda bu əlaqələri təmin edə məkdədir: "Ona görə də Amerika-Azərbaycan mü-

mi, dünyada yalnız münasibətlər sistemi vasitəsilə ölkənin maraqlarını qura bilərsən".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan ABŞ-dan istədiklərini almadığı təqdirdə bölgə dövlətləri ilə fəal siyasetini qurmaqdə davam edəcək. O cümlədən ikitərəfli əlaqələr sistemini keçidi-

Deputatdan prezidentin ABŞ-a səfər xəberi ilə bağlı açıqlamalar

Zahid Oruc: "Azərbaycan, sadəcə, yerində dayanıb hansısa üçüncü, dördüncü böyük dövlətləri gözləyəsi deyil"

Azərbaycan prezidentinin ABŞ-a səfəri olacağı halda Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində hansı mühüm əhəmiyyətli məsələlərin həllini gözləyir?

Deputat Zahid Oruc: "Yeni Müsavat"a önce bildirdi ki, Barak Obamanın prezidentliyindən indiyə qədər ABŞ-in siyasetində, xüsusilə də Qafqaz ölkələrinə münasibətdə bir qədər geriəkilmələr açıq-aşkar hiss olundurdu. Konkret olaraq, əlbəttə, Gürcüstanda fəaliyyət normal intensiv bir səviyyədə qalsa da əvvəlki miqyasda Qafqazı əhatə etmək, burada çox-milyardlı proqramları işlətmək, investisiyaların axını münasibəsilə bölgəni ələ götürmək, həmçinin regionun ümumiyyətlə strategiyasını, arxitekturasını qurmaq səviyyəsində 1990-ci illərin sonu, 2000-ci illərin əvvəlindəki dövrdəki qədər fəal işlər özünü göstərmirdi. Azərbaycan isə maksimum dərəcədə böyük riskləri dəfə edərək Klintona və Bush idarəciliyi zamanında bu regionda Qərbin maraqlarının, konkret desək, ABŞ-in regionda aktiv iştirakının təminatında rol oynamışdı: "İndiki gerçəklilikdə isə yalnız biz Maykl Pompeo'un dilindən yalnız Gürcüstanın NATO-nun qarşısındaki iyul sammitində üzvlüyü ilə bağlı məsələyə baxılacağını və beş illik dövr üçün yeni fazaya keçiləcəyi haqqında bəyanatı eşitmışık. Bir də Ermenistandakı məlum aprel çevrilişi və onun nəticəsində inqilabi Paşinyanın hökumətinin ABŞ-la münasibətləri olur".

hansı prioritətlər üzərində münasibətlərində əhəmiyyətli əlaqələr yaradılar. Birinci növbədə Avropa Birliyindən bir sənəd deyə biler ki, ABŞ-in idarəetmə sistemi ələ qurulub orada prezident ümumi idarəciliyin formatında cəmi üçde bir səlahiyyətə malikdir, yerdə qalanlar digər hakimiyət qollarının, ona görə də hətta Trampa yaxşı münasibətlərə malik olmaq avtomatik Konqreslə eyni münasibətləri bölmək anlamına gəlmər.

Prezident İlham Əliyevin yeni ABŞ administrasiyası ilə münasibətlərin yaxşı bir səviyyədə qurulacağına dair fikirlərindən, həmçinin neft-qaz sektorundakı əlaqələrdə Trump tərəfindən göndərilən təbrik məktublarından görəmək mümkündür ki, Azərbaycan burada hər hansı bir maneqiliklər görmür. Hətta bölgədə xüsusilə də Rusiya və İran əleyhine sanksiyaların sərtləşdiyi bir döndəmdə Azərbaycanın əhəmiyyəti ABŞ üçün ikiqat artmış olur".

ni artıracaq: "Birləşmiş Ştatlarla ölkəmiz arasında münasibətlərə prezident İlham Əliyevin ehtimal olunan səfəri yalnız müsbət təsir edərdi. Amma bu da bir həqiqətdir ki, İranla Rusiyaya qarşı aparılan savaş öz-özlüyündə bölgədəki gərginliyi artırır. Bu, sanki sıxlıqlı bir durum yaradır ki, seçim edilməlidir. Və burada da çox cətindir ki, sən gəlib Qərbin tərəfdəsinə çevriləsən. Həmin dövlətlər özləri hər hansı bir qarantiyalar vermədiyi, tədbirlər həyata keçirmədiyi təqdirdə bu çox çətindir. Siz özünüz görürsünüz ki, Gürcüstanın NATO ilə bağlı məsələləri həlledici fazaya daxil olduğu ərefədə küçə və meydanlarda aksiyalar başlanıb və dayanır. Yəqin ki, neticələri də olacaq. Belə olan təqdirdə hesab edirəm ki, ABŞ tərəfindən bölgəyə məsul olan şəxslər, səfirlər təmsilçiləri və digərləri ciddi şəkilde bu məsələləri diqqətdə saxlamalıdır. Amma gördünüz kimi, heç səfir məsələsinin özünün üzərində son qərara gelinməyib. Bunun özü də bir jest sayılı bilər. Doğrudanlı bu bölgə Amerika üçün tamamilə əhəmiyyətsizdir, onlar regiona qoyduqları bu qədər sərmayələrdən imtina edəcəklər və bölgəni Rusiyaya verib çıxıb gedəcəklər? Bu, ağıllığızmadır. Ona görə də əvvəlki dövrlərdə əldə edilmiş münasibətləri irəliyə aparmaq lazımdır".

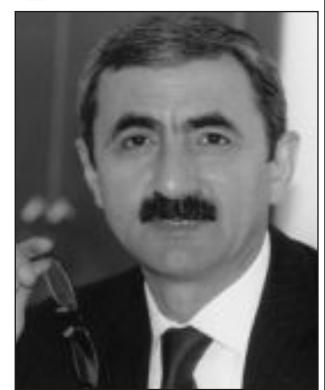
□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

mi, dünyada yalnız münasibətlər sistemi vasitəsilə ölkənin maraqlarını qura bilərsən".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan

Aslan İsmayılova cinayət işi qaldırıldı

Hüquqşunas Aslan İsmayılova qarşı cinayət işi qaldırılıb. Bu haqda musavat.com-a məhkəmə orqanlarındakı mənbədən məlumat daxil olub.

Məlumatda bildirilir ki, hüquqşunas haqda cinayət işinin qaldırılmasına 2017-ci il oktyabrın 2-də Binəqədi Rayon Məhkəməsinin inzibati binasında baş vermiş hadisə səbəb olub. Aslan İsmayılovun məhkəmə heyətinə qarşı kobud hərəkətlərə yol verdiyi deyilir. Bele

ki, o, Müasir Müsavat Partiyasının sədri Hafiz Hacıyevə qarşı təhqir və böhtanla bağlı xüsusi ittihad qaydasında şikayətinin icraata götürülməsindən imtina olunması barədə həkim Rəşad Əliyevin qərar qəbul etdiyini öyrəndikdən sonra yüksək səsle buna etiraz edərək iclas zalından hakimin müşavirə otağına keçməsi üçün nəzərdə tutulmuş qapıdan məhkəmənin dəhlizinə keçməyə cəhd edib. Onun cəhdə baş tutmadıqda isə bağlı qapı sindirəcək çalışıb. Mənəbə bildirir ki, zərbələrin şiddetindən qapı çərçivəsinin ətrafindakı boyanın bir hissəsi töküllüb.

Daha sonra A.İsmayılov iclas zalından çıxıb məhkəmənin həyətində ucadan səs-küy salaraq hakim və məhkəmə sədrinin onun qarşısına çıxmalarını tələb edib, onların ünvanına ucadan təhqiqədici ifadələr işlədib.

Baş verenlərlə bağlı A.İsmayılovun ictimai qaydanı və məhkəmənin iş rejimini pozaraq xüliqanlıq hərəkətləri etməsi barədə Binəqədi Rayon Məhkəməsinin işçiləri tərəfindən akt tətbi olunaraq müvafiq materiallara birləşdikdən sonra yüksək səsle buna etiraz edərək iclas zalından hakimin müşavirə otağına keçməyi cəhd edib. Onun cəhdə baş tutmadıqda isə bağlı qapı sindirəcək çalışıb. Mənəbə bildirir ki, zərbələrin şiddetindən qapı çərçivəsinin ətrafindakı boyanın bir hissəsi töküllüb.

Məhkəmə kompleks tikinti-texniki və əmtəəşünaslıq ekspertizasının rəyinə görə, baş vermiş hadisə nəticəsində Binəqədi Rayon Məhkəməsinin əmlakına yüz otuz manat məbləğində maddi zərər dəvət.

Bu il mayın 25-də A.İsmayılova CM-in 221.1-ci maddəsi ilə ittihad elan edilmiş və barəsində başqa yerə getmək haqqında iltizam-qətimkən tədbiri seçilib.

4 iyun, 2018-ci il tarixində isə iş üzrə ittihad aktı təsdiq edilərək cinayət işi baxılması üçün Binəqədi Rayon Məhkəməsinə göndərilib.

□ **Musavat.com**

Rüstəm İbrahimbəyovun titullarının alınması ilə bağlı məhkəməyə müraciət ediləcək

Rəsənəyada yaşayış azərbaycanlı kinematoqraf Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəllifi olduğu və Dağılıq Qarabağ münaqışası barədə daha çox erməni mövqeyini ifadə edən "Qafqaz üçlüyü" filmi mətbəatda, sosial şəbəkələrdə tənqid olunur.

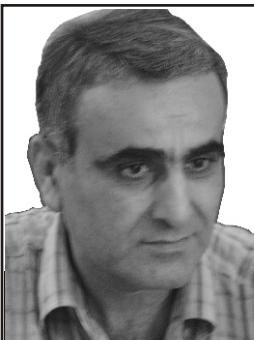
Aparılan müzakirələrdə qəçinləri, Qarabağ dövüşçülərini temsil edən ictimaiyyət nümayəndələri, eləcə də kino xadimləri, elm və sənət adamları Azərbaycan dövləti tərəfindən Rüstəm İbrahimbəyova verilmiş rəsmi titul və adlarının geri alınması tələblərini səsləndirirlər.

Müraciətlərdə qeyd olunur ki, Rüstəm İbrahimbəyov Azərbaycan xalqının iradəsinə, milli dəyərlərə, dövlətçiliyə qarşı düşmən münasibəti nümayiş etdirir. Bu mövqə onun sovet dövründə üzü bəri kinosserenarilərinin çoxunda özünü bürüzə verir, son zamanlar isə daha da qabarlı şəkil alıb.

Musavat.com-un əldə etdiyi məlumatə görə, artıq qaçqın təşkilatları, ziyanlılar, QHT nümayəndələri və s. Rüstəm İbrahimbəyovun titullarının alınması ilə bağlı məhkəməyə müraciət etməye hazırlaşırlar.

Katrıldaq ki, R. İbrahimbəyovun ssenaristi olduğu "Qafqaz üçlüyü" filminde azərbaycanlıların təhqir olunması cəmiyyətdə birmənli qarşılanmayıb. Ssenarı müəllifi bu filmde xalqın milli mənafeyini ayaqlar altına alaraq erməni xalqına simpatiyasını eks etdirib, azərbaycanlıları qorxaq və qəddar insanlar kimi tanıtmağa çalışıb.

□ **Musavat.com**

Trampın iftar süfrəsinə kim gələcək?

Zahid SƏFƏROĞLU
zahid.safaroglu@box.az

ABŞ prezidenti bu həftə Ağ Evdə müsəlman ölkələrinin səfirləri üçün iftar süfrəsi açacaq. Belə tədbir ənənəvi olaraq hər il təşkil olunur. Ötən il Tramp ilk dəfə Ağ Evdə iftar mərasimi düzənləmişdi. Ancaq budəfəki yetərinə qəlib bir zamanı təsədűf edir.

Məsələ ondadır ki, hazırda müsəlman dünyasında Qüdsə bağlı, ələlxüsus Amerika səfirləri Qüdsə köçəndən sonra yaşanan faciəvi hadisələrlə ilgili ABŞ-a qarşı güclü bir antipatiya var. Öldürülen onurlarla dinc fələstinlinin, bir fələstinli körpənin heç 40-i da çıxmışdır. Anti-Amerika ovqatı son dəfə özünü İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının sammitində qabarık şəkildə göstərmişdir.

Maraqlıdır, görəsən, İslam ölkələri səfirləri yenə Trampın dəvətini qəbul edib, Ağ Eve gedəcəklərmi? Söhbət heç də ABŞ-a loyal olan Səudiyyə Ərəbistanının elçisindən getmir. Öncəliklə Türkiye səfirlərdən gedir. O Türkiye ki, ABŞ prezidentini Qüds qərarlarına peşman eləməmişdi, məsələdə nəinki müsəlman aləminin, az qala, dünya birliyinin yekdil mövqeyinə və ABŞ-in, faktiki, tək-lənməsinə nail olmuşdu.

O zaman BMT Baş Məclisində Trampın Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımaq haqda qərarına cəmi bir neçə cırtdan ölkə səs vermişdi. Nüfuzlu və müttəfiq Avropa Birliyi dövlətləri belə, Amerikani müdafiə eləməmişdi.

Bu, Tramp administrasiyasının ilk ciddi siyasi fiaskosu, özünü beynəlxalq birliyə qarşı qoymaq cəhdidi idi. Hətta o vaxt D.Tramp səsvermədə ABŞ-ı müdafiə eləməyen ölkələri maliyyə sanksiyaları ilə hədələmişdi. Fəqət, nə qədər qüdrəti dövlət olsan da, dünya birliyinin iradəsi əleyhinə getmək elə də asan deyil...

O ki qaldı iftar süfrəsinə, xristian ölkə başçıları belə süfrələr açmaqdə şəksiz ki, ən əvvəl siyasi-təhliliyatı məqsəd güdürlər. Özlərinin tolerant, bütün inanclarla qarşı döyümlü və sayılı olduqlarını göstərmək, beləliklə də islam ölkələri toplumunda hüsn-reğbət qazanmağa çalışırlar.

Tramp da ABŞ-in islam dəyərlərinə sayılı olduğunu göstərmək, müsəlman toplumunun könlünü almaq istəyir. Alınacaqmı, yoxsa Ağ Ev administrasiyası növbəti fiaskoya tuş gələcək? İslam ölkələri necə, bu məsələdə ümmət, yoxsa dövlət maraqlarını əsas götürürəcək? Bu da maraqlıdır ki, görən, İran səfiri də iftara dəvət alıbmı, alıbsa, gedərmi?

Məlumatlara görə, Trampın müsəlman səfirlərə iftar süfrəsi açmaq niyyətini islam icimaiyyəti ikiyüzlülük kimi qıymətləndirir. Təbiidir. Hər necə olmasa, Ağ Ev sahibinin müsəlmanlara, müsəlman emigrantlara münasibəti, gizli nifrəti sərənəti deyil. Yox, islam ölkələri elçilərinin əksəriyyəti iftara qatılacaqsa, demək, Qüds məsələsində öz prinsiplər mövqelərinin eleyhinə çıxmış olacaqlar...

Beləcə, Trampın dünyaya qeyri-müəyyənlilik vəd edən ziqzaqvari xarici siyaset kursu davam edir. Bu siyasetin "altını" indi xristian Avropası da çəkir. Avropanın "beyin mərkəzləri" Ağ Evin indiki "dəlisov və çılgın" sahibinin gedisişlərinə qarşı hələ də effektli kontur-tədbirlər tapmaq üçün baş sindirir. Çünkü Donald Tramp klassik siyasetçi standartları çərçivəsinə siğmayan şəxsdir.

Siyasətçinin proqnozayılmışlığı sözsüz ki, önemlidir. Xüsusən də səhbat böyük siyasetdən və fövqəldövletin sükanı arxasında duran siyasetdən gedir. Əfsus ki, cənab Tramp bu meyara dərtmər. O üzdən iki ildir dünya səksəkə içindədir.

İndi bəziləri deyir ki, D.Tramp özünü yalandan axmaq kimi aparır, əslində o, hiyləger siyaset yürüdür. Belə baxanda o, iki ildir impiyəntdən yayına bilib, demək ki, biznesmen qafası pis işləmir. Hərçənd Amerikanın xarici siyasetində Tramp faktoru minimuma enib. Bu, ölkə prezidentləri arasında ən aşağı, görünməmiş göstəricidir.

Tramp prezident kürsüsündə daha hansı antirekordu qıracaq, Allah bilir. Dünya ən azı, 2 il yarımda səksəkə qalacaq...

AXC hökümtinə qarşı qaldırılmış 4 iyun qiyamından 25 il ötdü. 1993-cü ilin bu günlərində Gəncədə Azərbaycan ordusunun keçmiş komandırı Surət Hüseyinov tərəfindən qaldırılan qiyamla bağlı hər il olduğu kimi bu il də müxtəlif mövqelər səsləndi.

kim götürür. Bu qiyamdan doğan dövlət çevrilişi ilə xeyri kimlərin götürdürüyü məlumdur. Qiyama vaxtı her zaman hökumətin yanında olmuşam. Sadəcə, Əbülfəz bəyindən Kələkiye getməsindən xəbərim olmayıb. Ən düzünü Pənah Hüseyn deyib, "bizim cinayetimiz bizim məğlubiyyətimizdir". Hakimiyətdən heç zaman bir addım aralı olmamışam. Mən nazir olardıma, bu qiyama qarşı necə əmə-

təşkilatçısı, ideoloqu Rusyanın xüsusi xidmət orqanları idi. Qiyama səbəb olan amillərin qarşısını almaq imkanları rəhmətlik Əbülfəz bəyindən o zaman yox idi. O, liberal xüsusiyyətləri ilə faktiki ölkəni idarə edə bilmirdi. Hökumət daxilində olan klassiklər Elçibəyin, yurdular isə Əli Kərimlinin yanında idilər. Cəbhəçilərin xeyli hissəsi də var idi ki, faktiki İsa Qəmbərin formalasdırımda olduğu

ört-basdır etmek üçün belə yola el atmışdır. Tarixi həqiqət sonrakı illərdə bir daha özünü sübut etdi. Heydər Əliyev Rusyanın planlarını pozdu. O zaman qiyama qarşı idim və bir səra şəxslərlə telekanallara da çıxdım. Xalqı qiyama qarşı durmağa səslədim. Vəziyyətdən çıxış yolu üçün iyunun 6-da Beşcan Fərzəliyevlə mən hökumət telefonumdan Əbülfəz Elçibəyə zəng vurdum və Heydər Əli-

4 iyun qiyamı ilə bağlı acı etiraflar: "Elçibəy əmr versəydi..."

İsgəndər Həmidov: "Elçibəy qan tökülüb-tökülməyəcəyini soruşdu, dedim ki..."

Fəzail Ağamalı: "Surətin qaldırıldığı hər iki qiyam xalqın dəstəyi ilə iflasa uğradı"

Əksəriyyət Əbülfəz Elçibəy hökumətinin güc strukturlarının zəif, qətiyyətsiz olması neticəsində S.Hüseyinovun hakimiyət dəyişikliyinə nail olduğunu düşünür. Qiyam vaxtı artıq daxili işlər naziri olmayan İsgəndər Həmidov da 4 iyun günləri müzakirə mövzusuna çevrilən şəxslərdən biri olur. Onun postunda qalaçağı təqdirde qiyamın qarşısını ala biləcəyi yönündə bəzi fikirlər var. Eyni zamanda nazir olmasa da, qiyam vaxtı Elçibəy hökumətinə İ.Həmidovun dəstək vermadığı fikirləri də səslənir.

İ.Həmidov "Yeni Müsavat" a açıqlamasında barəsində gedən söz-söhbətlərə bu cür şərh verdi: "Bizim hökumətin yıldızmasının əsas səbəbkarları Rusiya və İran id. Bu ölkələr Azərbaycanın sərvətinə göz dikmişdilər. Biz 4 iyun qədər Azərbaycandan rus qoşunlarının çıxarılmasına nail olduq. Bu da Rusiyani çox qıcıqlandırırdı. Kreml Azərbaycanla bir əyaləti kimi danışmaq istəyirdi. Lakin rəhmətlik Elçibəy buna imkan vermirdi. Özünü müstəqil Azərbaycanın prezidenti kimi göstərirdi. Vahid Azərbaycan ideyasi da İran çox pis qarşılıyordı. O zaman hüquq-mühafizə orqanlarında kifayət qədər vətənpərvər şəxslər var idi. Məndə olan məlumatə görə, qiyama qarşı hazırlanın əməliyyatı çox az sayda adam bilib. Bu əməliyyat qeyri-peşəkar insanlar tərəfindən hazırlanıb. O qədər həy-küy salmağa gərek yox idi. Nazir olmasam da, hadisələr olan kimi Daxili İşlər Nazirliyinə getdim. Əbülfəz bəylə də görüşdüm. O mənə sual verdi ki, bu işlərin qarşısını almaq olar mı? Mən də bunun mümkün olduğunu söylədim. Qan tökülb-tökülməyəcəyini soruşturdum. Qan tökülb-tökülməyəcəyini şahidlərindən biri yəm. Azərbaycan dövlətçiliyinin qorunması üçün həmin hadisələr zamanı bütün imkanlarını ortaya qoyan şəxslərdən olmuşam. Yuxarı qiyamı AXC-Müsavat hökumətinin səriştəsizliyi ucbaşından baş verdi. Bu qiyamın

liyyat aparılacağı və bunun hanisi nəticələr verə biləcəyinə gəlincə deyə bilərəm ki, vəzifədə olduğum vaxtlar kifayət qədər ağır əməliyyatlar keçirmişəm. Sadəcə, bu qiyamla bağlı qeyri-professional əməliyyat əsas tutur. Müdafiə Nazirliyində ruslara əlaqəsi olan kifayət qədər şəxs var idi. Amma döyüşə hər an hazır olanlar da az deyildi. Sadəcə, Əbülfəz bəy dedi ki, bir uşağın göz yaşı min kürsüyə dəyməz. Ona görə qarşıdurmağa ya getmədi. Əgər Əbülfəz Elçibəy komanda versəydi, önde özüm gedəcəkdir. O zaman şayia çıxanda ki, mən nazir postuma qayıdır, uşaqlar gedib Yevlaxda Yun zavodunu götürdürlər. Daxili işlər və müdafiə naziri demokrat ola bilmez. Bunların işi başqdır. Hər bir dövlətdə qiyam olur. Bu da cinayətdir və yatırmaq mütləqdir. Qan axıdılıb, yaxud axacaq kimi şəyələrə baxmaq lazımdır. Məglub olduqsa, demək, bu bizi cinayətimizdir. Qələbə çalısaydıq, bu gün mühakimə olunmazdıq. Çünkü qalıblər hər zaman belə olur".

Elçibəy hökumətində sosial təminat nazirinin müavini olan Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı bunları dedi: "Surət Hüseyinov tərəfindən qaldırılan qiyamın şahidlərindən biri yəm. Azərbaycan dövlətçiliyinin qorunması üçün həmin hadisələr zamanı bütün imkanlarını ortaya qoyan şəxslərdən olmuşam. Yuxarı qiyamı AXC-Müsavat hökumətinin səriştəsizliyi ucbaşından baş verdi. Bu qiyamın

Müsavat Partiyasının yanında idilər. Bunların qruplarının hər biri hakimiyətdə mövqelərini möhkəmləndirməyə çalışır. Bu da hakimiyəti xeyli dərəcədə zəiflədir. Bundan istifadə edən Rusiya öz mövqelərini Azerbaycanda möhkəmləndirmək üçün hərəkətə keçdi. Surət Hüseyinov da həmin vaxt Rusyanın Hərbi Kəşfiyyat İdarəsinə bağlı şəxs idi. Onun Gəncədə yerləşən hərbi hissələrlə çox six əlaqəsi var idi. Onun faktiki olaraq müdafiə nazirindən üstün statusu mövcud idi. Onu milli qəhrəmənə çevirmişdilər. Milli qəhrəmən adını da ona AXC hakimiyəti vermişdi. Suret Hüseyinovun hakimiyəti ələ almaq haqqında informasiyalar AXC-Müsavat cütlüyünün yüksək eşelonuna bəlli idi. Bunun qarşısını almaq üçün qabaqlayıcı tədbirlər görülməye başlandı. Suret Hüseyinov hərəkətə keçməzdən əvvəl Gəncədə hökumət hərəkətə keçdi, lakin çox sərişətisiz bir əməliyyat aparıldı. Bu əməliyyat Suretə imkan verdi ki, Gəncədən çıxısnın və hakimiyəti tam əla ala bilsin. Həmin vaxt xalq da hakimiyətə birlikdə deyildi. Çünkü itirilən Kəlbəcerin acısı var idi. Gəncədə milli qvardiyanın güllələnməsi ilə vətəndaş mühəharibəsinin əlamətləri görünürdü. Bu vəziyyətdən çıxmağın yegane yolu da Heydər Əliyevin hakimiyətə gətirilməsi idi. Çok yanlışlı olaraq, o dövrde hakimiyətdə olanlar Heydər Əliyevi qiyama bağlamaq istədilər. Özlərinin səriştəsizliyini

□ **Cavansir Abbaslı,**
"Yeni Müsavat"

Rusiyada keçirilecek Futbol üzrə Dünya Çempionatına 9 gün qalır. Bu yarışı böyük maraqla gözləyən ölkələrdən biri də Azərbaycandır. Məsəfə baxımından çempionatın şimal qonşumuzda keçirilmesi turnire olan marağın birə-beş artırır. Şübhəsiz ki, çempionatı canlı izləmek üçün Azərbaycandan da gədənlər az olmayacaq.

getdiyin zaman qarşına çıxan bir dəstə sərxiş gəncə sənin dərinin rəngi xoş gəlməyə bildir. Bu isə o deməkdir ki, onlar səninlə "məsələni aydınlaşdırmadan" öz yollarına davam etməyəcəklər. Rusiyada bu, adı bir haldır. Kütüvə tədbirlərin keçirildiyi yerlərdə isə belə hallarla daha tez rastlaşmaq mümkündür. Bu səbəbdən Dünya Çempionatı yarışlarına Rusiyada baxmaq seçimi etmekdən uzağam".

BAXCP sədrinin müavini, "Xalq Cəbhəsi" qəzetinin

ya çempionatında oyunlara stadionda baxmağı planlaşdırır: "Çempionatın mərəqəli oyunlarını və finalları televiziya vasitəsilə izləməyə üstünlük verirəm. Həmçinin qrup oyunları və finallar ayrı-ayrı şəhərlərdə olacaqdan istədiyin oyunlara baxmaq həm maddi, həm texniki baxımdan problemlər yaradacaq. Bir də hazırlıda Rusiyada eley qiyəmətlər hökm sürür ki, Avropa qiyəmətlərini də ötüb. Keçən il yayda Sankt-Peterburqda şəxsi iş-

caq". Komanda.az saytının redaktoru Natiq Muxtarlı çempionatın qonşu ölkədə olmasını bir fırsat sahib: "Əslində bu şans sırf idman jurnalistləri üçün göydəndüşmə bir fırsat sayılımalıdır. Sadəcə, bizim idman mətbuatının durumu o qədər acınacaqlıdır ki, hər hansı bir mətbuat orqanı və ya elektron sayt qulağımızın dibində olan ölkəyə belə əməkdaşını ezam etmək iqtidarında deyil. Əgər qəzet

Rusiyadakı dünya çempionatına tanınmışlardan kimlər gedəcək

Ölkəmizin tanınmış simalarının yarısında iştirak edib-etməyəcəkləri ilə bağlı fikirlərini aldıq.

VİP sədrı Əli Əliyev dedi ki, hələ getmək barədə qərar verməyib: "Mən də futbol azarkeşiyəm. Qrup mərhələləri bitdikdən sonra getməyim mümkün ola bilər. Sevdiyim millilərdən biri qruplardan çıxarsa, gedə bilərem. Dünya Çempionatı digər yarışlardan çox üstündür. Dünyanın bir nömrəli idman növünün dünya turniridir. Aparıcı oyuncular bu yarısında iştirak edirlər. Bu baxımdan həqiqətən də tarixi bir şansdır. Baxmayaraq ki, iki ildən sonra Avropa birinciliyinə ev sahibliyi edəcək ölkələrdən biri Azərbaycan olacaq. Rusiya operativ qərar verə biləcəm istisna deyil".

Böyük Quruluş Partiyasının sədrı, deputat Fazıl Mustafa şimal qonşumuzu getməyi düşünmür: "Açığlı, stadiondan futbola baxmağı çox xoşlamıram. Ancaq meydan dan "Qarabağ"ın oyunlarına baxıram. Nəyimə lazımdır ki, Rusiyada Braziliya, Almaniya, yaxud da başqa bir ölkə qalib gələcək? Televizordan baxıb zövq alaram".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov futbol azarkeş olduğunu vurğuladı: "Futbola azarkeşlik edirəm, bir neçə on ildir ki, İngiltərənin "Manchester United" futbol klubuna azarkeşlik edirəm və bu komandanın bütün oyunlarını izləyirəm. Rusiyada keçiriləcək dünya çempionatında məmənuniyyətlə iştirak etmek istədim. Uzun iller Rusiyada yaşamışım və oradakı kriminogen durum heç vaxt ürəkaçan olmayıb. Bu səbəbdən də Rusyanı ictimai-siyasi vəziyyətin sabit olduğu ölkələr sırasında görmürem. Orada hər an hər bir insanın həyatı tehlükədə ola bilər. Məsələn, küçədə

Əli Əliyev:
"Tarixi
bir
şansdır"

Fazıl Mustafa:
"Stadiondan
futbola baxmağı
çox xoşlamıram"

Fikrət Yusifov:
"Məmənuniyyətlə
iştirak etmək
istərdim"

baş redaktoru Elçin Mirzəbəyli Rusiyaya getməyəcək: "Futbol azarkeş deyiləm. Yalnız Avropa, dünya çempionatlarının final matçlarını və "Qarabağ"ın iştirak etdiyi beynəlxalq turnirləri izləyirəm. İmkənim olsa belə final oyununa baxmaq üçün Rusiyaya getməyəcəm. Çünkü səfər etmək istədiyim ölkənin siyahısında Rusyanın adı yoxdur".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhed Məmmədli bildirdi ki, Kreml bu çempionatı pulla alıb: "Korrupsiya qatılmış çempionatda azarkeş kimi iştirak etmək o qədər də ürəyməcə deyil. Üstəlik, işgalçi faşist dövlətdə dünya çempionatının keçirilməsi təessüf hissi doğurur. Futbolu son illərdə çox pulla cırkləndiriblər. Ona görə əvvəlki xalq oyunu futbolu qalayıb. İndi futbol külələrin deyil, yeni biznes aristokratyanın oyunudur. Həmçinin yayda belə iş, güc olduğundan adam heç bir neçə günlük istirahət etməyə vaxt edə bilmir, o ki qalsın başqa ölkəye gedib futbola baxasən".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev qeyd etdi ki, Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dün-

lərimlə bağlı olduğum vaxtlar Konfederasiya kuboku oyunları gedirdi. O zaman fürsət-dən istifadə edib final oyununda Almaniya - Çili qarşılaşmasını izləmişdim. Amma yənə də mənim üçün əlahidə maraq kəsb edən komandanalar istisna olmaqla, futbol oyunlarını telekanallarda izləməyi daha üstün tuturam".

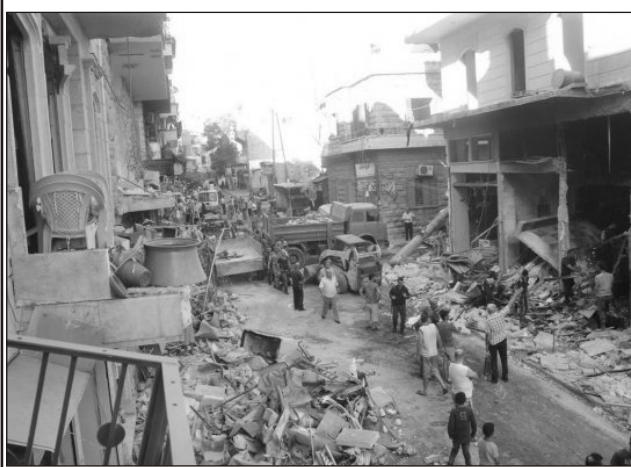
Qol.az saytının baş redaktoru Aydın Bağırov Moskvada keçiriləcək açılış oyununda iştirak edəcəyini bildirdi: "Dünya çempionatının Moskvada keçiriləcək açılış oyununda iştirak edəcəyəm. Əlbəttə, hənsi ölkədə keçirilməsindən asılı olmayaraq, dünya çempionatının final mərhələsinin, xüsusi səfər açılış və final matçlarına canlı baxmaq fərqli olaraq, jurnalist deyil, yarışın rəsmi sponsorlarından birinin qonağı qismində dəvət olunmuşam. Əminəm ki, müxtəlif milətlərin nümayəndələri arasında oyunu izləmək yanaşı stadiondakı və Moskvadakı abi-havani daha yaxından müşahidə etmek, sonra da bunları yazıya köçürmək üçün geniş imkanlarım ola-

caq".
Cavanşir Abbaslı,
"Yeni Müsavat"

Suriya kurd'ləri ikinci Kərkükü yaşaya bilər

Bəşər Əsədin hədəf göstərdiyi kurd'ləri Vaşinqton axıra qədər qoruya biləcəkmi?

Kürtlər Bəşər Əsədin "dialog ya savaş" mesajına "dialog" deyə cavab veriblər. Ancaq hələlik ortada ciddi damışqlar yoxdur. Bəşər Əsəd ötən həftə RT telekanalına verdiyi qəməsibədə deyib ki, Deməşq kurd'lərə müzakirə üçün qapılarını açıb. Əgor imtiyad edərlərse, o bölgələr kurd'lardan silah gücünə alıncayaq.

Suriya Demokratik Qüvvələri Suriya mərkəzi hökuməti ilə ölkənin şimalındakı ərazilərin taleyi ilə bağlı danışqlar aparmağa hazır olduğunu bəyan edib. SDQ-nin sözçüsü Kino Qabriyel "Rötyers" agentliyinə bildirib ki, hərbi variant hər hansı nəticə verməyəcək. Ona görə də Suriyadakı münaqişəyə son qoymaq üçün müzakirələri dəstekləyirlər. Çünkü savaş ölkəni dəha çox uğuruma və fəlakətə aparacaq.

Suriya xarici işlər naziri Vəlid Muallim deyib ki, rəsmi Dəməşq kurd'lərə təmas qurub. Muallim deyib ki, kurd'lərə təmas qurulub, ancaq müzakirə prosesi hələlik başlamayıb. Eyni zamanda o, ötən ilin payızında İŞİD-dən azad edilmiş Raqqa şəhərinin de "xarici güclərdən" təmizlənməsi və yeni-inşa olunması lazımlığından əlavə edib.

Söhbət Suriyanın şimalında kurd'lərin və ya başqa adla amerikalıların yaratdığı SDQ-nin nəzarətindəki torpaqlarda olan xarici güclərin təmizlənməsindən gedir. Hazırda ABŞ ordusunun kurd'lərin bölgəsində 20-dək hərbi bazası və 2 minədək hərbçisi var. Bundan başqa, kurd bölgələrində 5 fransız hərbi bazası da qurulub. Bu qüvvələr kurd'lərə ciddi dəstekdir. Əlbəttə, hər kəs də anlayır ki, amerikalılar kurd'lərin müxtariyyət olmasına, Suriyanın şimalında İraqda 1970-ci ildə olduğu kimi, konstitusiya ilə müxtariyyət eldə etməsidir. Vaşinqtonun kurd'lərə yatırımanın arxasında dayanan esas səbəb də məhz budur. Ancaq amerikalılar nə qədər güclü olsalar da, bölgədə müharibə gedir və situasiya dəyişə bilər. Kurd'lər isə ötən il Kərkükde baş verənləri unutmayıb. Aydın məsələdir ki, regionun böyük dövlətləri birləşəndə, kurd'lərin işi çox çətin ola bilər.

Bəşər Əsəd özü də yaxşı anlayır ki, amerikalılar orada qaldıqca kurd'lərin tam olaraq Dəməşqə uyğun şərtlərdə anlaşması mümkün olmayıacaq. Bu səbəbdən də Əsəd xarici qüvvələrin çıxmazı şərtini ireli sürüb.

Yeri gəlmışkən, bu günlərdə Hələb yaxınlığında İraq və Suriyadan olan 70-ə qədər ərəb qəbiləsi rəislərinin iclasa keçirilib. İclasda qəbile rəisləri xarici qüvvələri, ABŞ ordusunun bölgədə çıxmazı tələbini ireli sürüb. Təbii ki, bölgədəki qəbile rəislərinin gücü və nüfuzu haqda uzun-uzadı danışmağa gərek yoxdur. Ancaq müharibə gedən bölgədə illərdə səsleri çıxmayan qəbile başçılarını yenidən bir araya toplayıb qərar qəbul etdirən səbəb, hər halda, sıradan hadisə deyil. Görünür ki, Bəşər Əsəd yeri tayfaları danışqlara cəlb edib və ehtimal ki, kurd'ləri meydanda tek qoyacaq. Çünkü 2016-ci ildə Vaşinqtonun da dəstəyi ilə bölgədə kurd'lərə yanaşı digər etnik azlıqlar da bir araya getirilərək Suriya Demokratik Qüvvələri adlı koalisyonu qurulub. İndi isə ərəblərin Əsədə dəstək vermesi və bölgədə yeni hərəkətlilik kurd'lər üçün ciddi siqnal olacaq. Təbii ki, Ankara da PYD-ye görə kurd'lərle bütün əlaqələri kəsib. İraq da sərhədlərində daha bir kurd müxtariyyəti istəməyəcək. Yəni bu o deməkdir ki, yaxında daha bir Kərkük əməliyyatına şahid oləbilər. Ancaq bunun üçün ilk növbədə Suriyanın şimalındaki amerikalıların çıxması lazımdır. Vaşinqton isə çıxmaga hazırlanıb.

Bu səbəbdən də Bəşər Əsəd isə hələlik yalnız manevr etməyə, regional və yerli imkanları səfərber etmək kurd'lərə təsir göstərməye çalışır. Yeri gəlmışkən, bu gün Vaşinqtonda ABŞ və Türkiye xarici siyaset idarələri rəhbərləri Menbicin taleyini müzakirə edəcək. Əger amerikalılar Menbicdən çekilməyə razılaşalar, bu hər də Bəşər Əsəd üçün şans yaradacaq. Lakin kurd bölgəsi Bəşər Əsəd üçün böyük bir imtahan olacaq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

"Azərbaycan və İran əlaqələrinin sürətli inkişafı üçün güclü siyasi iradə var" - prezident İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 4-də İran İslam Respublikası Prezidenti Aparatının rəhbəri Mahmud Vaezini qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında ikitərəfli münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edərək, prezident Həsən Ruhani Azərbaycana son səfərini məmənluqla xatırladıb və səfərin çox uğurlu olduğunu, əldə edilmiş razılışmalar və imzalanmış sənədlərin böyük önem daşıdığını diyib. Bu səfərdən keçən dövr ərzində əlaqələrimizin yeni dinamika alındığını qeyd edən prezident İlham Əliyev uzun illər həll olunmuş məsələlərin birgə səylərlə öz həllini tapdığını bildirib: "Bu, onu göstərir ki, hər iki ölkədə əlaqələrimizin sürətli inkişafı üçün güclü siyasi iradə var".

Dövlətimizin başçısı Mahmud Vaezi Azərbaycana səfərinin əməkdaşlığımızın perspektivləri, əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsi ilə bağlı qarşıda duran vəzifələrin həllinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaradacağına əminliyi ni ifade edib.

Mahmud Vaezi İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhani salamlarını prezident İlham Əliyevə çatdırıb. O, İran prezidenti Həsən Ruhani adından və öz adından dövlətimizin başçısına böyük səs çıxlığı ilə yenidən prezident seçilməsi münasibətə təbriklerini çatdırıb. Mahmud Vaezi qeyd edib ki, İran-Azərbaycan ikitərəfli münasibətləri müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf edir. Həsən Ruhani Azərbaycana səfərinin və səfər zamanı əldə edilmiş razılışmaların səmərəli nəticələri göz qabağındadır və yüksək səviyyədə icra olunur, Azərbaycanla İran arasında keçid məntəqəsi 24 saatlıq iş rejimində çalışır, Azərbaycanda avtomobil istehsalı zavodu fəaliyyətə başlayıb, Azərbaycan dan İrana enerji ixracı həyata keçirilir. Nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq durmadan genişlənir, Astara-Astara dəmir yolunun tikintisi uğurla başa çatıb, yük terminallarının inşası davam edir.

Söhbət zamanı humanitar-mədəni əlaqələrin və turizm sahəsində uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi qeyd olundu.

ABŞ - Türkiye danışçıları başa çatdı

"Münbiç və Suriyadaki vəziviyət müzakirə olundu"

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə ABŞ-in dövlət katibi Maykl Pompeo arasında Vaşinqtonda keçirilən görüş başa çatıb. "Report" xəbər verir ki, bunu M.Çavuşoğlu twetter səhifəsində yaziib.

Müzakirələr bir saat yaxın davam edib: "Dövlət katibi Maykl Pompeo ilə görüşdə ikitərəfli əlaqələri, Münbiçle bağlı "Yol xəritəsi" də daxil olmaqla, Suriyadaki vəziviyəti və digər regional məsələləri müzakirə etdi".

M. Pompeo və M.Çavuşoğlu hazırda ABŞ-da gizlənən Fətullahçı Terror Təşkilatının (FETÖ) rəhbəri Fətullah Gülenin Türkiyəyə təhlil verilməsi məsələsini də müzakirə ediblər.

Ermənistanın yeni baş naziri Nikol Paşinyanın çevriliş neticəsində həkimiyətə gəlmişdən təxminən bir ay ötürü. Hələ ki o, daha çox öz komandasını formalasdırmaqla möşkuldur. Bu komanda isə artıq yazdığımız kimi, əsasən qərbyönlü kadrlardan, "Amerikanın usaqları"ndan qurulur. Hərgah, gizli-açıq qərbəci olan N.Paşinyan Rusiya ilə strateji müttəfiqliyi və öhdəliklərə sadıq qalacağını söyləməkdə də davam edir.

Aydın məsələdir ki, erməni baş nazır öz "ayağının altını" möhkəmlədənə, yeni komandasını qurub qurtarana, yeni seçeneklər parlamentdə öz tərəfdarlarının üstünlüyünü təmin edənə və ABŞ-dan minimum iqtisadi-maliyyə və siyasi zəmanətlər alanadək Rusiyani qıcıqlandırmayacaq. Ancaq bu, müvəqqətidir və emin-de-sonunda o, mütləq Ermənistani Rusyanın orbitində çıxarmaq qərarı verəcək. Verməli olacaq, çünkü bunu ondan onu hakimiyətə getirmiş Qərbin böyük siyasi və maliyyə sponsorları tələb edəcəklər. Hər halda, dünyada eəl bir məmlekət yoxdur ki, eyni zamanda həm Vaşingtonun, həm də Moskvanın yaxın, strateji müttəfiqi olsun...

Rusiyalı tanınmış analitik və tarixçi alm Oleq Kuznetsov hesab edir ki, Rusiyadan qopmaq üçün Nikol Paşinyana 3 il tamamilə bəs edə bilər. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə o, özünün Vesti.az saytındaki təhlili məqaləsində yazıb.

"Bu 3 il onun özü və tərəfdarları üçün yetərlidir ki, bu müddətdə erməni ictimai şüurunu təzədən formatlaşdırınb Rusiya ilə əlaqələrin qırılması na hazırlasınlar. Bundan ötrü Paşinyanın elindəki təbliğat kozunu qədərindən də güclü görür: "Gürcüstan o vaxt üçün (2021 - red.) NATO-nun üzü olacaq, növbədə bizik. ABŞ-in protektoratı altında "Böyük Ermənistan" daha bir addım bize yaxın olacaq". Düşümüzər ki, bu gün kimse belə təbliğatın uğuruna və Ermənistən ərazisindən Rusiya hərbi bazasının çıxarılmasının zəruriyinə şübhə edəcək" - politoloq yazıb.

Analitikin sensasion iddiyasına görə, "Böyük Ermənistan"ın yaradılması ideyası tərxi baxımdan nə qədər absurd olsa da, bu gün artıq ABŞ-a çox gərkilidir: "İlk növbədə də bu, özünün əsas rəqiblərinə, düşmənlərinə və səzəbaxmayan müttəfiqlərinə siyasi təsir aləti kimi lazımdır. Söhbət Rusiyadan, İrandan, Türkiyədən və Azərbaycandan gedir - hansı ölkələr ki, onlardan ötrü absurd ideyanın gerçəkləşməsi ciddi ərazi itkisi

Amerikanın qorxulu "Böyük Ermənistan" projesi - sensasion iddia

İşgalçi ölkədəki məxməri inqilabın daha bir ilginc hədəfi üzə çıxır; **rusiyalı tanınmış analitikdən SOS siqnalı:** "Rusya, Türkiye, İran və Azərbaycan artıq indidən yığışış önleyici tədbirlər görməlidir..."

təhlükəsi vəd edir. Ermənistən ABŞ-a təslim edilməsi cənublu-şimallı bütöv Qafqazın hərbi-siyasi silklənmə regiонuna cevrilməsini vəd edir".
Fikirlərinə davam edən təhlilçi yazır: "O halda Krasnodar və Stavropol diyarlarında, Rostov vilayətində, ermənilərin üstünlük təşkil elədiyi ayrı-ayrı inzibati rayonlarda Rusiya erməni siyasi separatçılığı və gizli terrorçuluğu təhlükəsi ilə üzleşəcək. Bu isə öz növbəsində şübhəsiz ki, Rusyanın hərbi-siyasi potensialını zəiflədəcək - hər-gah, o, öz ərazi bütövlüyünü saxlayacaq. İran Urmiya, Salmaz və digər şimal-qərb vilayətlərində Ermənistən ilə üzləşəcək - şimalda İrana qarşı cəbhə açılmasına mükafatı olaraq. Ermənistən Türkiyənin şimal-şərqi regionlarına - Ərzurum və Trabzon'dan tutmuş, Hakkari və Diyarbakır ərazi iddiaları isə yüz ildir bütün dünyaya məlumdur. Azərbaycana gəlince, o, Qarabağ müharibəsi neticəsində artıq öz ərazisinin 1/5-ni itirmək yanaşı, Naxçıvanı itirmək risiki ilə də üzləşə bilər. Başqa

sözlə, hələlik Ermənistənə siyasi nəzarət imkanı əldə edən ABŞ onun qonşularına çox ciddi siyasi təsir aləti qazanıb. Gürcüstan NATO-ya üzv olandan sonra isə Ermənistən da alyansa yolu açılaç və Amerika siyasi təsirinə hərbi komponent eləvə olunacaq və bölgədə güclərin konfiqurasiyası kardinal şəkildə dəyişəcək".
Müəllifə görə, qeyd edilən təhlükəyə qarşı adçekilən 4 ölkə indidən tədbir görməlidir. "Onlar ən evvel belə bir suala cavab tapmalıdır ki, açıq-ashkar amerikayınlı olan "Böyük Ermənistan" ideyasının yaranmasına necə reaksiya verəcəklər? Tamamilə aydınlaşdır ki, bunun baş verməsinə qarşı preventiv tədbirlər xeyli öncədən, yəni bu il, ya-xud uzağı, gələn il hazırlanmalıdır", - deyə analitik xəbədarlıq edib.

Analitikin fikrincə, artıq bu gün Rusiya və İran ticari formada öz gizli rəqibinə - Ermənistənə əmtəə şeklinde pul buraxmaqdan imtina etməlidir: "Özü də bunu eyni vaxtda etməlidir ki, NATO-ya potensial üzv maksimum

maddi zərər görsün - Alyans özü ora resurslar göndərənə kimi. Buna paralel, 3 ölkə Azərbaycan hökumətinə özü-nün ərazi bütövlüyün bərpə elemək və "Artsax" adlı yeni terror tərəməsini məhv eləmək üçün ən qəti və inandırıcı zəmanət vermelidir. Bu, Ermənistənə və "Böyük Ermənistan" ideyasına sarsıcı mənəvi-siyasi və hərbi-siyasi zərəbə olacaq və yarasız ideya kimi "Böyük Ermənistan"dan imtinaya gətirəcək".

Bu, əlbəttə ki, bir rusiyalı siyasi təhlilçinin Ermənistən-də gedən son proseslərə bağlı baxış bucağı, gözləntiləri və proqnozudur. Onları 100% qəbul etmək də olar, etməmək də. Ancaq nəzərə almaq, bizcə, vacib və qaćıl-mazdır. Çünkü səhbət son iki əsrde öz maraqları və yalanları naminə yad qucaqları dəyişməyə vərdiş eləmiş nəməd qonşularımızdan gedir. Yaxşı ki, Rusiyada da erməni satqılığının mümkünüyünü anlamağa başlayıblar. Pis gəlişmə deyil...

□ Siyaset şöbəsi,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərində qurulan separatçı Dağlıq Qarabağ rejimi ilə Ermənistannın yeni hakimiyəti arasında münasibətlər gərginləşir. Son günlər Xankəndində baş qaldıran etiraz aksiyalarının da arxasında rəsmi İrəvanın dayandığı ehtimal edilir. Ermənistannın baş naziri Nikol Paşinyanın Serj Sərkisyanla bağlı olan Dağlıq Qarabağ separatçılarının başçısı Bako Saakyanı bu yolla vəzifəsindən uzaqlaşdırmaq istədiyi qeyd olunur.

Yaranmış vəziyyət artıq rəsmi İrəvana müraciətlərin edilməsinə səbəb olub. Bu müraciətlərdən biri separatçı rejimin liderinin müşaviri Artur Ağabekyan tərəfindən edilib. Ağabekyan müraciətində İrəvanı "özünə gəlməyə" səsləyib. Ağabekyan qondarma rejimin "təhlükəsizlik xidmətinin rəhbəri" olan Arşavir Kərəmanyanın istefasının qəbul edilməz olduğunu və guya məhz onun aprel müharibəsindən sonra Xankəndinin "özünə gəlməsində" mühüm rol oynadığını bildirib. Diger önəmli məqam ise müraciətdə Xankəndinin Ermənistən hökumətindən aksiyalarla bağlı mövqeyini dile getirməsi və Qarabağa nümayəndə heyətini göndərməsi tələbinin yer alması olub.

Ermənistən eks-prezidenti Levon Ter-Petrosyan isə Dağlıq Qarabağ bölgəsində son günler baş verən hadisələrə dair bəyanat verib. Virtualaz.org xəbər verir ki, o, Ermənistən hakimiyətini "maksimal sürətlə və operativ şəkildə situasiyaya müdaxilə etməyə", Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejime dəstək verməyə çağırıb.

Levon Ter-Petrosyan əmindir ki, hərbi vəziyyətin hökm sürdüyü Dağlıq Qarabağ rəhbərliyinə təzyiqlərə yol vermək olmaz. Onun fikrincə, Qarabağdakı vəziyyətin sabitləşməsi namına eks-prezidentlər Robert Köçəryan, Serj Sərkisyan, habelə Arkadi Qıskyan və Samvel Babayan öz nüfuzlarından istifadə etməyə borcludur. Hətta hazırda həbsədə olan Samvel Babayanın bu məqsədlə dərhal azadlığı buraxılması lazımlı gəlsə belə.

Xankəndində iyunun 4-də küçələri bloklanan etiraz aksiyasında Dağlıq Qarabağın Ermənistənə birləşdirilməsi şüarıları təhlükəlidir: "Bu təhlükeli presidentdir və Qarabağda daxili parçalanmaya gətirib çıxara bilər. Həmçinin bu tələblər danışıqlar prosesində təhlükəli kontekst yarada bilər və Azərbaycan bunan istifadə edə bilər".

Erməni siyasi şərhçi Sarqis Artsruni yazır ki, Qarabağın Ermənistənə birləşdirilməsi şüarıları təhlükəlidir: "Bu təhlükeli presidentdir və Qarabağda daxili parçalanmaya gətirib çıxara bilər. Həmçinin bu tələblər danışıqlar prosesində təhlükəli kontekst yarada bilər və Azərbaycan bunan istifadə edə bilər".

Erməni politoloq Artur Osipyan deyib ki, Qarabağda yaşayış ermənilərin qondarma rejimin "güt strukturları" tərəfindən döyülməsi hadisəsi adı hal alıb: "İnsanlar artıq bu vəziyyətdən beziblər. Qarabağ Bako Saakyan və bir neçə general nəzəret edib. Onlar 20 ildir insanları qarət edir, amansızlıq göstərirler".

Erməni səsioloq David Karabekyan etiraf edib ki, Qarabağ İrəvan tərəfindən idarə

lara təşəkkür edəcək. Yeni vəziyyət o həddə çatıb", - deyə o bildirib.

Siyasi ekspertlər Dağlıq Qarabağın separatçı rejiminin artıq laxladığını bildirirlər və hesab edirlər ki, Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi Ermənistəndəki və Dağlıq Qarabağdakı prosesləri diqqətlə izleyib, buna uyğun gedişlər fikirləşməlidir.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı "Yeni

mənistanda hakimiyəti de Dağlıq Qarabağ ermənilərinin əli ilə dəyişib. İndi de Rusiyanın öz istəklərinə nail olması, Ermənistəndə istədiyi hakimiyəti iş başında oturtması üçün proseslər Dağlıq Qarabağdan başlaya bilər. Və yaxud paralel bir neçə yerdən, o cümlədən Qarabağdan başlaya bilər. Bu isə İrəvanla separatçı rejimin münasibətlərini gərginləşdirəcək. Ermənistən özündə

Dağlıq Qarabağdakı separatçılarla İrəvan arasında qarşıdurma

Ermənilər Azərbaycan ordusunu Xankəndinə çağırır; Akif Nağı: "Şərait əlverişlidir, başlamaq lazımdır"

olunur: "Biz eyniyik, sadəcə olaraq, hər şey sünü şəkildə bölünüb və guya elə təqdim edirlər ki, ayrıca respublikayıq. Bunun belə olmadığını hər kes bilir. Bu baxımdan, İrəvanda hakimiyətin dəyişməsi ilə nəticələnən aksiyalardan sonra Xankəndindəki ermənilər də ayağa qalxıb. Xankəndindəki rejim kriminal qaydalarla hərəkət edir".

Erməni səsioloq onu da eləvə edib ki, rejimdən bezən Qarabağdakı ermənilər hansı xilas olursa-olsun, xilas olmaq isteyirlər.

"Hətta elə insanlar var ki, xilas yolunun İrəvandan, yoxsa Bakıdan gəlməsinin fərqinə varımlar. Azərbaycan ordusu Xankəndinə gələcə və erməniləri mövcud rejimden xilas etse, hər kəs on-

Müsavat"a açıqlamasında Azərbaycanın Dağlıq Qarabağdakı yaranmış vəziyyət-dən təcili istifadə edib öz ərazilərində hərbi əməliyyat-lara başlamasının vacib olduğunu bildirib: "İşğal altındakı Dağlıq Qarabağda bir neçə gündür mitinqlər başlaşdır. Ermənistən yeni hakimiyəti ile qondarma rejim arasında qarşıdurma oldu-hiss edilməkdədir. Biz heç olmasa bu dəfə yaranmış fürsətən istifadə etməliyik. Ermənistənə gedən prosesləri diqqətə izləməli, anında hərəkət etməliyik. Biz belə düşünürük, hakimiyət də elə düşüñürük, bilmirik.

Ənənəvi olaraq Rusiya Qarabağ ermənilərinə arxalanıb, öz mədsədləri üçün onlardan istifadə edib. Hətta Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Tramp Nobel alacaqmı?..

Hüseyinbala SELIMOV

Bəlkə de bir az qeyri-aktual, hətta diqqətə layiq olmayan bir predmet kimi görünəcək, amma ən azı biz siyasi təhlilçilər üçün qarşidan gelən günlər daha çox bir aspektdən, ABŞ prezidenti ilə Şimalı Koreya liderinin görüşü baxımından maraq doğurur. Coğrafi cəhətdən proses Uzaq Şərqi əhatə etə də, onun yaxın bölgələrə də təsiri ola bilər.

Hazırda qlobal geosiyasi teatrda dörd fəal komponent var və digər faktorlar bu dörd komponentin cizdiyi fiqurlar etrafında düzülməklə və daha çox məhz bu dörd komponentin iddialarına münasibət sərgiləməklə meşğuldur.

Bu komponentlər isə ABŞ, Rusiya, İran və Şimalı Koreyadır. ABŞ üçün digər üç komponentin hər biri böyük problemdir, amma onun üçün yaxın və uzaq perspektivin problemləri, - birinci-ikinci dərəcəli problemlər var. Odur ki, diqqətlər birbaşa Tramp - Kim Çen In görüşünə yönəlib. Bu prosesin sırf iki ölkə üçün xarakterik olan tərəfləri də vardır, - zarafat deyil, artıq yarım əsrdər ki, iki ölkə arasında heç bir əlaqə yoxdur. Amma bu detal daha çox amerikalılarla koreyalılar üçün vacibdir.

Qalanlar üçün isə başqa məqam önem kəsb edir: o, da budur ki, ABŞ hədəflərindən birini neytrallaşdırmaq üzərdir. Bunun isə geosiyası "xalı" və ya dividendi o, olacaq ki, Sem dayı qüvvələrini Moskvaya və Tehrana qarşı tamam səfərə edə biləcəkdir.

Vaşinqton Tehranla hətta mühabibəni istisna etməsə de Moskvaya qarşı fərqli bir siyaset yürüdür: daha çox döşəyi onun altından çəkməklə məşğul kimi görünür. Bəlkə də irəli qəräriq, məsələn, bize belə gelir ki, döşəyin bir ucu da gəlib yenidən Cənubi Qafqaza çatıbdı. Bunu onun üçün deyirik ki, Ermənistən geosiyası oriyentasiyasında müəyyən dəyişiklik gözəlyirik; bütün hallarda İrəvan - Moskva münasibələri əvvəlki tərzdə qalmayacaq, nəsə dəyişməlidir. Amma nə? Bax, elə sual da bundadır və onun cavabının bilinməsi üçün vaxt lazımdır.

Hələlik görünən budur ki, ABŞ siyaset maşını Trampa üstün gəldi - respublikaçı istəbləşment bütün dövrlərdə olduğu kimi yena də sərt siyasi həmələrə başlayıb. Bir neçə hadisə baş verib ki, onları tarixi adlandırmak mümkün olmasa da, hər halda çox orijinal olaylardır. Bütün bu proseslər, xüsusən Koreya ilə anlaşıma Trampa hətta Nobel gətirəcək biler ki, bu, da respublikaçılar üçün az önem kəsb etmir. Əgər Koreya ilə anlaşa bilse, İranı ən azı iflic etse, dəha bir neçə əski sovet ölkəsini də NATO - ya celb edə bilse, Trampın tekrar seçilmək imkanları artacaqdır.

Düzdür, Ağ Evin indiki sahibinin V.Putinə münasibətində isti, hətta simpatiya bənzer detallar hələ də sezilir, amma "ABŞ siyaset maşını" artıq Kreml hədəfinə götürüb. Bundan sərt siyaset ummaq çətin məsələ kimi görünür: Sem dayı da ha ne etməlidir ki? İvan əmile vuruşmalıdır?

Trampın Rusiyaya qarşı ən böyük zərbəsi Gürcüstanı, Ukraynanı və Moldovani NATO-ya celb etmək, Ermənistənda isə ən azı onun təsirini azaltmaq ola bilər. Gürcü hakimiyəti artıq ölkəsinin NATO-ya daxil ola biləcəyi tarixi də bəyan etməkən çəkinmir. P.Poroşenko da NATO mövzusunu çox sevir...

Bəlkə də bunun belə magik-sehrli və cəlbedici mövzu olmasının digər bir səbəbi də vardır; insanlar düşünürler ki, ölkələri AB-yə və NATO-ya üzv olarsa, bütün problemlər bir-dəfəlikə həllini tapacaq. Əlbət, tamamilə belə də deyil. Məsələn, iqtisadi böhran yaşayan Yunanistan və yaxud da Birlikdən çıxan Britaniya var. Amma sözsüz, gözləntilər tamamilə əsəssiz də deyil: NATO-ya üzv olarsa bu ölkələr ən azı ərazilərindəki separatizm ocaqlarını söndürə bilərlər, hərçənd, Kataloniya separatizmi kimi problem də var Avropa-da...

Qərəz, duyulanı budur ki, kiçik ölkələrin darixmağa da vaxtı olmayıcaqdır, çünki böyük ölkələr o qədər yeni situasiyalar, o qədər yeni vəziyyətlər yaradacaqlar ki, baş qışmaşa vaxt qalmayacaq.

O ki qaldı Nobel məsələsinə, Barack Obama onu ala bildi-sə, niyə də Tramp almasın? Onsuz da sülh sahəsində Nobelər həmişə çox böyük mübahisələrə səbəb olur. Hətta in-diyyədək bəziləri sual verir ki, Obama hansı xidmətlərinə görə Nobel aldı? Trampla bağlısa bu sual olmayacağı, ən azı ona görə ki, onun aktivində artıq bir böyük qalmaqla - Yeruşəlim var. Qalır başqa səs-küylü qalmaqla. Düşünürük, Tramp üçün onları yaratmaq çətin olmayacağı - axı o, yaxın keçmişde şoumen olub...

ABS - İran münasibətləri günbegün kasınləşməkdədir. İrana qarşı ABŞ tərefindən 90-180 gün ərzində sanksiyaların bərpa olunacağı bildirilir. İlk növbədə (avqust) İranın dollarla əməliyyatlar həyata keçirməsinə, qızıl və digər qiymətli metal ticarətinə, polad, kömür, alüminium, program təminatı alqı-satqışına, avtomobil sənayesinə, İranın suveren borcu ilə bağlı əməliyyatlara, İran rialı ilə iri miqdarda tranzaksiyalar həyata keçirilməsinə sanksiya tətbiq ediləcək. İkinci mərhələdə (noyabr) İranın enerji sektoru, neft şirkətlərinə, neft təreyderlərinə, limanlarına, gəmiqayırma sənayesinə, İran Milli Bankına, siyortə sistemini sanksiyalar bərpa olunacaq.

Ekspertlər bildirir ki, sanksiyalar şübhəsiz ki, İranda iqtisadi problemləri dərinləşdirəcək. Tramp hökumətinin məqsədi budur ki, öten ilin dekabrında olduğu kimi, əhalini ayağa qalxın ve mümkünse, inqilab etsin. ABŞ-in məqsədinin İranda rejim dəyişikliyi olduğunu öten həftə Trampın vəkili Rudolf Juliani də təsdiqleyib.

Bir qism ekspertlər ise hesab edir ki, gərgin münasibətlər müharibə ilə neticələnə bilər.

Hətta Rusiya Liberal Demokrat Partiyasının sədri Vladimir Jirinovski öten həftə bəyan etdi ki, ABŞ-in İranla nüvə sövdələşməsindən çıxmazı bu ölkədə sosial partlayışa səbəb olacaq, nəticədə İranlı

Azərbaycan ABŞ-la İran arasında vasitəçilik edə bilərmi...

Politoloq: "Yaxın tariximizdə Türkiyə-Rusiya arasında yaranan gərginliyin aradan qalxması üçün Azərbaycanın vasitəçilik etməsi təcrübəsi var"

qaçqınlar Qafqaza axın edəcək.

Bəllidir ki, ABŞ-İran münasibətlərinin müharibə fazasına

keçməsi Azərbaycan üçün də bir sıra problemlərə yol açə bilər. Bəs müharibənin olmaması üçün Azərbaycanın nə kimi

köməyi, vasitəçiliyi ola bilər? Yoxsa biz bu məsələdə sözü eşidilməyəcək kiçik dövlətlər dənik?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, ABŞ-İran münasibətlərinin müharibə fazasına keçməsi perspektivinin real olduğu hələ görünmür. Hazırda məsələ sanksiyalar ve məhdudiyyətlər qoymaqla pressinqi gücləndirməkdən ibarətdir. ABŞ bu yolla İranda iqtisadi vəziyyəti ağırlaşdırmağa, içəridə narazı insanların sayını artırmağa və onların rejime qarşı çıxmına çalışır. Amma bu gün İranın daxilində olan vəziyyət imkan vermir ki, rejimi dəyişə biləcək gücdə etirazlar baş qaldırınsı: "Bəle halda isə kənardan hərbi müdaxilənin olunması İranın mövqelerinin güclənməsinə gətirib çıxardı bilər. Regionda qısamüddəti isti qarşılarda olmasının ehtimalı hər zaman var. Buna İsrailin İranla

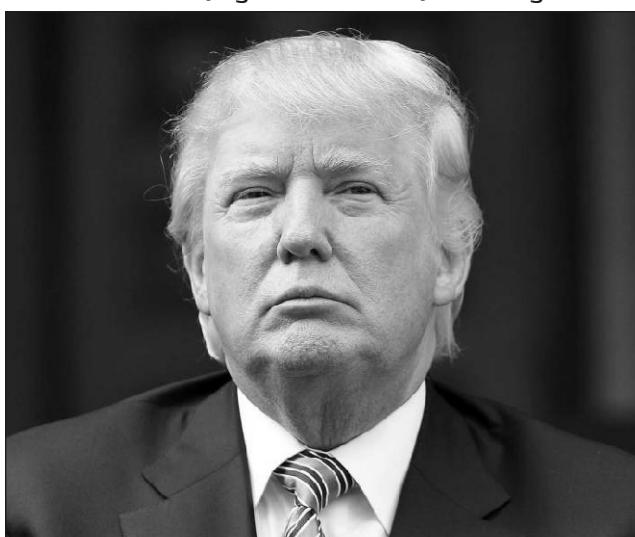
Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Trampın qeyri-ciddi imicinin yaradılmasının pərdəarxası

Politoloqlar hesab edirlər ki, ABŞ prezidenti heç də təsadüfi addımlar atmir; onun qərarları ciddi dəyişikliklərə yol açır...

Donald Tramp ABŞ prezidenti seçildikdən sonra yaxşı və ya pis mənada, demək olar ki, hər gün dənəsi mediasının gündəmində qalmağı bacarıb. Fəaliyyətinin ilk günlərində qalmaqlarla gündəmə gələn Tramp barəsində müxtəlif politoloqlar "təlxək", "dəli" kimi ifadələr işlədir. Lakin sonradan ekspertlərin onuna bağlı fikirləri dəyişdi. Həzirdə bir çox ekspertlər hesab edirlər ki, əslində özünü təlxək kimi aparsa da Tramp çox ciddi siyasi qərarlar verir, dənəsi təsir edə bilir. Bu baxımdan Trampı Amerikanın "dərin dövləti"nin layihəsi kimi xarakterizə edənlər də var.

"Yeni Müsavat" a danişan politoloqlar Trampın fəaliyyətini aşağıdakı kimi şərh ediblər. **Politoloq Elşən Şahinoğlu** bildirib ki, əslində kimse Trampın prezident seçiləcəyini güman etmirdi: "Çünki üç teledəbatda rəqibinə məglub olmuşdu. Reytinqlər də onun Klintondan aşağı olduğunu göstərirdi. Ancaq hadisələr elə inkişaf etdi ki, Tramp prezident oldu. Onun ABŞ prezidentlərindən fərqi budur ki, verdiyi bütün vədləri yerinə yetirməye çalışır. Düzdür, elə vədlər var ki, prezident seçiləndən sonra dövlət maraqları baxımından onlar arxa plana keçir. Ancaq fikir verin ki, Meksika ilə divar tikəcəyi-

dedi və bu məsələyə girişdi. İrən nüvə anlaşmasını da vəd etmişdi ki, onu da yerinə yetirir. İndi isə Şimali Koreya lideri ilə görüşməlidir. Əgər görüşdən nəticə əldə olunarsa, bu, Trampın xarici siyasetdə ilk böyük uğuru sayılaçaq. Üstəlik də Amerika iqtisadiyyatında da irəliləyiş var. Çünki qaçan kapitalı Amerikaya qaytarmağa çalışır. Bütün bunlar o demək deyil ki, Trampın atlığı addımlar Amerika və beynəlxalq aləm üçün sabitlik, inkişaf və edir. Məsələn, İsraille bağlı qərar çox ziddiyətli qərar idi. Yaxud da Türkiyə ilə münasibətlərinə gərginləşməsi istiqamətində Amerikanın nə edəcəyi - atılan addımlar da eyni qay-

dada ziddiyətli idi. Onun ziddiyətli açıqlamaları da çoxdur ki, bu da beynəlxalq arenada müəyyən problemlər yaradır. Avropa İttifaqı ilə münasibətlərde Amerika tarixinde ən soyuq dövr yaşandı. Hətta Almaniya kimi müttəfiqi belə deyir ki, artıq siyasetlərinə Amerikanın nə edəcəyi - istinad etməməliyik".

Politoloq Fərhad Mehdiyev isə fərqli fikirlər söylədi: "Normalda adətən Respublikaçılar Partiyasının namizədi şəxsi qərarlarından daha çox partiyanın prioritətlərini icra edən şəxslerdir. Demokratlarda isə prezident olan şəxsin özünün idarə etdiyi daha geniş sahə var. İnanıram ki, Tramp özü hər hansı bir qərarı

şəxsən verib və bunun da üzərinə gedir. Təbii ki, onun öz bağışları da var. Ancaq onun bağışlarına, qərarlarına nəzarət də olunur. Trampın Amerika xalqına verdiyi vəd daxili siyasetlə bağlıdır. Onun Türkiyə ilə münasibətləri, İsraille bağlı qərari və digər bu kimi məsələlər isə xarici siyasetlə əlaqəlidir. Trampın istekləri Amerikanı böyük dövlətə çevirməkdir. O isteyir ki, Amerikanı dünyada sayısınlar, onunla hesablaşınlar. Əslində Amerika hər zaman böyük güc olub. Hətta Trampın bəzi siyasetlərində fərqli məqamlar hiss olunur. Məsələn, Avropa siyasetini nəzərə alsaq görək ki, Tramp NATO baxımından deyir ki, bəsdir siz qorudum. Bundan sonra özünü özünü qoruyun. Sanki bir addım atır, sonra da geri çekilir. İkinci ki, Tramp Avropadan gələn bəzi məhsulların görürk vergisini artıb. Halbuki bu, Ümumdünya Ticaret Təşkilatı qaydalarına ziddir. Tramp burada demək isteyir ki, Şimal Atlantik İttifaqının maraqlarını deyil, Amerikanın öz maraqlarını fikirləşəcək. Yeni Amerika xalqının maraqları naminə addımlar atır".

Politoloq Mübariz Əhmədoğlu isə "Yeni Müsavat" a bildirib ki, Tramp doğrudan da əslində təlxək obrazında böyük qərarlar verməkdədir: "Trampın siyasetə olan müna-

şibəti dəyişib. İlk vaxtlarda Trampın doğrudan da siyasetə biznesdən gəldiyi hiss olundu. Hər hansı bir sıradan dövlətə rəhbərlik edə bilərdi. Ancaq Amerika dünyının lideridir. Bütün dövlətlər Amerikanın qərarlarına önem verirlər. Bu statusda Trampın verdiyi bəyanatlar uyğun deyildi. Həzirdə çox vacib dəyişikliklər budur ki, Tramp öz xarakterinə uyğun komandasını formalaşdırıb. Yeni əvvəlki dövlət katibini, müşavirlərini tez-tez dəyişirdi. Elə əsas qeyri-ciddi də burada idi. İndi isə artıq komandasına özünün lazımlı olan adamları yığıb və bu xüsusda hər hansı bir dəyişiklik etmir. Tramp özü aktiv şəkildə dialoqun tərəfdarıdır. Ancaq həm dövlət katibi, həm də müdafia naziri kifayət qədər aqrəssiv düşüncəli adamlardır. Trampa da elə bu lazım idi. Bütün bunların yekununda demək olar ki, Trampda dəyişikliklər açıq şəkildə hiss olunur. Ona görə də mənim ona qarşı münasibətim dəyişib. Hesab edirəm ki, artıq Trampın siyasetində təsadüflük sıfır enib. Hazırda Tramp sanki dərin bir dövlət, yaxud da öz partiyası, Kongreslə, Senatla daha çox hesablaşır. Bu, daha yaxşıdır və Trampın əvvəlki siyasetinə, obrazının dəyişdiyini göstərir".

Əli RAIŞ, "Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətlı mövqeyinin müdafiə edilməsi

Şəhər edilmiş Azərbaycan ərazilərində öten həftənin sonlarında başlayaraq yaşanan gərginlik davam edir. İyunun 2-də oyuncaq qurumun "milli təhlükəsizlik xidməti"nin əməkdaşlarının Xankəndinin küçələrində birində iki nəfəri döyməsindən sonra ayağa qalxan yerli ermənilər ultimatum verərək, güc strukturları rəhbərlərinin, xüsusilə də qondarma rejiminin "polis rəisi" və "təhlükəsizlik xidmətinin rəhbəri"nin damışqsız istefasını tələb edir.

Öten gün separatçıları lideri Bako Saakyan etirazçıların nümayəndələrini görüşə dəvət edib və onlara günahkarların cəzalandırılacağı barədə vərəvərək. Bir neçə nəfərin hebs olunduğu xəbərləri yayılsı da, aksiyalar dayandırılmayıb. İyunun 3-də Xankəndi avtovağzalında etiraz aksiyasına çıxan 500 nəfərlik insan kütlesi separatçı qurumda güc strukturlarının özbaşinalığından, sakinləri döyməsindən və hedələməsindən danişib. Onlar güc strukturlarına nezəret edən bütün nəzərlərin vəzifelerindən getməsinə tələb edib. "Ermənistandaq inqilab fonunda vətəndaşlar güc strukturları qarşısında qorxudan azad olublar. Qarabağdakı hakim klanın zor tətbiq etməkdən başqa idaretmə rüyaqları yoxdur" - deyə politoloq Artur Osipyan deyib (modern.az). Onun fikrincə, münaqişə ocağı olması Dağlıq Qarabağda herbçilərin hakimiyətdə qalmasına və əhalinin faktiki olaraq onların girovuna çevriləməsinə sebəb olub.

Virtualaz.org-un erməni KİV-e istinadən məlumatına görə, separatçıların liderləri vəziyyətdən neçə çıxacaqlarını bilmir və İrvandan kömək isteyirlər. "DQR" "baş naziri"nın müvənni olmuş və hazırda Bako Saakyanın məsləhətçi işleyən Artur Aqabekyan təcili bəyanatla çıxış edərək, Ermənistən hakimiyətini Qarabağa nümayənde heyəti göndərməyə çəğirib.

"Düşünürəm ki, Qarabağda MTX başçısı general Arşavir Karayamanyan rolu haqda, xüsusən də, aprel günlərindən sonra çoxları bilirlər. Yeni təhlükəsizlik kompleksinin yaradılması və idarə olunması üçün məsuliyyəti məhz o öz üzərinə götürdü. Əminəm ki, aksiya iştirakçılarının çox hissəsi də bundan xəbərdardır, amma bu gün istəfa tələbi ilə çıxış edir. İnsan ağlını itirə bilər. Özünüzə gəlin, cənablar, həle ki gec deyil, özünüzü gəlin. Ermənistən hakimiyəti isə rəsmi mövqeyini mümkün qədər tez bildirməli və Qarabağa təcili nümayənde heyəti göndərməlidir", - deyə Aqabekyan vurğulayıb.

Separatçıların lideri Bako Saakyan hakimiyəti əldə saxlamaq üçün tez-tez gücdən istifadə edir. 2016-ci ilin iyundan hakim klana qarşı müxalif mövqeyi ilə seçilən Ayk Hanumyan Xankəndində naməlum şəxslərin hücumuna məruz qalmışdır. Bu zaman onun 3 qabırğası sindirilmişdi. Eyni zamanda 2015-ci ilin iyundan Ermənistən müxalifinin Qarabağa sefer etmək istəyi Laçında onları dönülməsi ilə nəticələnmişdi.

Ancaq görünən budur ki, B.Saakyan son hadisələrin qar-

Qarabağdakı separatçılar həm Bakıya, həm də İrvanaq təhlükə yaradır

Xankəndində başlayan etiraz aksiyaları idarəolunmaz vəziyyət yarada bilər; baş separatçı çətin durumda; dinc ermənilər Azərbaycana kömək üçün müraciət edə bilərmi?; politoloq: "Serj Sərkisyan - Bako Saakyan cütlüyü gələcəkdə Paşinyanın hakimiyətini laxlada bilər"

ma cəbhədə Azərbaycanın elini gücləndirəcək və Bakı bu prosesdə asanlıqla yararlanı bilər. İrvandan farqlı olaraq, "DQR"-i heç bir ölkə, hətta Ermənistən beşər tanımır. Bu baxımdan, orada hər hansı çanaxma heç bir beynəlxalq döqçətə sebəb olmayıcaq. Əvəzində Azərbaycanın hərbi yolla əraziləri qaytarmaq planının önünü açacaq", - deyə o bildirib.

Baş verenlər Qarabağ məsələsinin bundan sonra hənsi məcrada davam edəcəyi sularını ortaya çıxarırlar. Əger İrvanda baş verenlər Ermənistən daxili işi sayılırla, artıq Qarabağda baş verənlərin birbaşa Azərbaycana görə, Qarabağda əhalinin çətin sosial vəziyyətə yaşıaması burada inqilabi tətikləyir.

"Lakin İrvanda baş verən inqilabla müqayisədə Xankəndində baş verə biləcək əsaslıdır. Faktiki

olaraq bu gün Qarabağdakı separatçılar həm Bakıya, həm də İrvanaq təhlükə törədir.

"Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Ermənistən ardından Dağlıq Qarabağın da qarışacaq gözənləniləndir: "Çünki Ermənistənin baş naziri Nikol Paşinyan Dağlıq Qarabağda separatçıların lideri Bako Saakyan keçmiş istəyir. Bako Saakyan keçmiş prezident ve baş nazir Serj Sərkisyanın adadı. Bu işe Paşinyan üçün her an təhlükə yaradı bilər. Ermənistənə siyasi ab-havani həm də Dağlıq Qarabağda vəziyyət müəyyənləşdirir. Yaxın tarix də bundan xəber verir. Zamanında Levon Ter-Petrosyan prezident olanda da onun əsas opponenti məhz Qarabağda separatçılar idi və elə onu devirənlər də Qarabağdan gələnlər oldu". Politoloq hesab edir ki, eger Paşinyan keçmiş şefinin bu səhvindən gərəklə nəticə çıxa-

rbsa, Dağlıq Qarabağda Bako Saakyan sakitcə öz tərəfdarı ilə dəyişmeye çalışacaq: "Öks halda, Serj Sərkisyan - Bako Saakyan cütlüyü geləcəkdə Paşinyanın hakimiyətini laxlada bilər. Buna baxmayaq, Paşinyan Bako Saakyanı elə dəyişmək istəyir ki, bu cəbhə xəttindəki durumu onları zərərəna dəyişməsin. Hətta belə bir halın yaranacağından Levon Ter-Petrosyan da qorxur. Təsədüfi deyil ki, Levon Ter-Petrosyan açıqlama verərək Dağlıq Qarabağda sakitliyə rüayat edilmesinin vacibliyini bildirib".

Bu arada, xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun Nyu-Yorkda BMT rəhbərliyi ilə görüşlər keçirməsi də diqqəti cəlb edir.

E.Şahinoğlu bu fakta önem verilməsinə təbiəyi sayır: "Əlbəttə, rəsmi Bakı çalışır ki, BMT-nin 4 qətnaməsinin aktuallığı artsın və bunun üçün mütemadi olaraq BMT rəhbərliyi ilə görüşlər də keçirilir. Ancaq məsələ ondadır ki, BMT öz qətnamələrinə qayitmaq istəmir və həmisi ki topu ATƏT-ə ataraq deyir ki, Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə Minsk Qrupu məşğuldur. Minsk Qrupunun problemin həlli ilə necə məşğul olduğu bəlliidir. Ona görə də BMT-yə ümid bəsləməyin yeri yoxdur. Diqqəti BMT-yə yönəltməkdənəsə Ermenistan və Dağlıq Qarabağdakı prosesləri izləyərək buna uyğun addımlar atmaq lazımdır".

Samir SARI

Avropada xalqdan səs almağın yeni üsulu icad olunub. Hər dəfə hansısa partiyamanın lideri çıxıb “gəlmələrin anasını ağladacım” deyir və seçki birincisi olur.

Təbii ki, liderlər birbaşa elə demirlər, texminən belə deyirlər: “Qanunsuz mqrasiyyaya qarşı tədbirlərimizi gücləndirəcəyik, Yaxın Şərqdən axışan qacqın kütlesinin ölkəmizin sabitliyini pozmasına imkan verməyəcəyik”.

Bunun açması isə yuxarıda dediyim kimidir: “Migrantların anasını ağladacaq”ıq”. Vəssalam. Əger gəlmələri hedəleyən, hədəf göstərən lider migrantlara bağlı ictimaiyyətin ülvi arzularını həyata keçirəcəyinə seçicilərini inandırıa bilirsə, onda seçki birinci olacağına şübhə yoxdur.

Srağagün Sloveniya Demokrat partiyasının lideri Yanez Yanşa sırtlı yanşalar kimi danışa-danışa seçkide 27 faiz səs toplayıb, hökumət koalisiyası formalasdırmaq, baş nazır olmaq hüququnu qazanıb.

Ondan qabaq Hollandiyada, Macarıstanda, İsveçdə, İslandiyada və digər ölkələrdə migrantlara qarşı çıxış edən liderlər de ya seçki birincisi olmuşdular, ya da seçki ikincisi olmaqla kifayətlənmüşdilər.

İndinin siyasi xadimləri fəndigirdirlər, görürler ki, migrant mövzusu çörəkli (yeni mandatlı) işdir, hamısı başlayır migrantlara mübarizədən danışmağa. Nəticədə seçicilər çəş-baş qalır, bilmir hansı “antimigrant mübarizi”nə səs verin.

Düzdür, arada “gelmə”lərə qarşı loyal münasibət sərgiləyen siyاسiler də babat səs alır, amma hazırda tendensiya gəlmələri “mələtmək” isteyənlərin daha uğurlu olduğunu göstərir.

Biz, əlbəttə, gəlmələrə qarşı pis münasibətə olanları bəyənmirik, hətta onlara nifret edirik. Çünkü ortada insan haqları məsəlesi var. Labüb ölümdən, zorlanmadan, işğən-cədən qəcaq insanlar bu gen dünyada harasa pənah apar malidirlər, ya yox?

Adice Rusiya arada qastarbayterlərimizi incidəndə, pas-pot rejimini pozduqları adıyla qaytarıb ölkəmizə göndərəndə xətrimizə dəyir, götürüb velikorus şovinizmən-zaddan yazılar yazırıq.

Adətən Rusiya da belə şeyləri darduq yerde eləmir, keçmiş sovet ölkələri dövlət səviyyəsində nəse bir müstəqil qərar verdiyi zaman rusların “qara millət”ləri xor görən damarı yoğunlayır. Cəza dəstələri küçələre töklüşür, bazarların içində bizimkili, çölündən tacikləri, inşaat meydancalarından özbekləri, moldovanları, canilər mexsus kafe-restoranlardan gürcüleri, erməniləri təpə-qapaz eleyib mqrasiya idarələrinə yığırlar. Coxunun pulunu alıb buraxırlar, bir azını da başqalarına görk üçün deportasiya edirlər, mesaj verirlər ki, istəsek, hamisini ölkədən çıxarıraq və ölkənizdə ara qarışar.

Bu baxımdan biz qətiyyət və dəruni səmimiyyətlə migrantlara qucaq aćmayan, onları aşağılayan, ölkədən çıxaran dövlətlərə qarşıiq, onları daima tənqid edirik, “bu da tərifli Avropa” deye yerdən-yerə vururuq.

Amma bir ince nüans da var, oxumuş adamlar demiş-kən. Bu da ondan ibarətdir ki, biz özümüz də uzaq Asiya ölkələrinin camaatının pənah gətirdiyi ölkələrdən biriyik. Bizim ölkəyə də Hindistandan, Çindən, Pakistandan, Əfqanistandan, Banqladeşdən qaçqınlar gəlir, bize siğınmaq isteyirler.

Yadınızdadırsa, bir ara küçələr Çindən, Pakistandan gəlmış səyyari satıcılarla doluydu, əllərində xirdavat gəzdirir, “üs manat, bes manat” deyə-deyə gəzirdilər. Şəherimizdə elə ucqar küçələr var ki, 50 ilin şəhər adamlarının ora yolu düşməyi, amma o xirdavatçı migrantlar oralarda da görünürdürlər.

Son vaxtlar isə onlar xeyli azalıblar. Niye? Çünkü migrantlara işlərinə baxan idarəmiz onları tapır, tutur, aparır sərhəddən ötürür ki, rədd olun, gedin, öz xarabanza.

Bu isə bizim xoşumuza gelir. Çünkü yadelli alverçilərin əl-ayağımiza dolaşmasını, istirahətimizi pozmasını istemirik.

Bəs insan haqları? Bəs onlar zülmdən, kasibçılıqdan qurtulub ölkəmizə pənah gətirmişdilər axı, o necə olsun? Bi-zə dəxli yoxdur, qoy gedib özlərinə başqa ölkədə yer eləsin-lər. Məsələn, harda? Məsələn, Hollandiyada, İsveçdə. Axı onlar son vaxtlar migrantlara qarşı çox sərtləşiblər axı... Al-çaqdırılar də...

Bax, bizim müvafiq mövzuya dair standartlarımız bu cürdür. Gəlmələrlə sərt davranan əcnəbiləri qınayıraq, gəlmələrlə sərt davranan özümüzükülləri alqışlaysıraq.

İndi görün, yüz illərlə zəhmət çəkerək, abad şəhərlər tikmiş, firavan həyat qurmuş ölkələrin vətəndaşları nə fikirləşir? Görürək ki, uzaq-uzaq ölkələrdən acıqli, gözü-başı qaynaşan gəlmələr onların ölkəsinə daraşıblar və batırmadıqları kol dibi qalmayıb.

Ona görə də onlar gedib Yanşa kimilərə səs verirlər.

Son vaxtlar banklar-da kreditləşmənin həcmi bir qədər artıb. Hətta bir çox banklar bununla bağlı kampaniyalar keçirirlər. Lakin bir çox hallarda səhbat qisməddətli, yüksək faizli istehlak kreditlərin-dən gedir.

Maliyyə Bazarlarına Nəzərət Palatasının (MBNP) açıqladığı son statistikaya əsasən, bu ilin mayın birinə bankların müştərilərə verdiyi kreditlərin məbləği 11 mlrd. 422,6 mln. manat təşkil edib ki, bu da mart ayı ilə müqayisədə 173 mln. manat və ya 1,54% artım deməkdir. Ümumiyyətdə isə, bir il ərzində banklar kreditləşməni 3 mlrd. 611,4 mln. manat və ya 24% azaldıb.

Bu il mayın 1-nə olan məlumatda görə, Azərbaycan banklarında yerləşdirilən depozitlərin məbləği 16 mlrd. 958,1 mln. manat təşkil edib ki, bu, mart ayının göstəricisi ilə müqayisədə 1,44%, ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisə isə 1,04% çoxdur. Carrı ilin aprel ayında əhalilə tərafından banklarda yerləşdirilən əmanətlərin həcmi 7 mlrd. 813,5 mln. manat təşkil edib ki, bu da mart ayı ilə müqayisədə 3,1% və ya 233,4 mln. manat çoxdur.

Göründüyü kimi, banklara əmanət qəbulunda da yüksəlis nəzərə çarpır. Bəs görsən, banklar həm əmanətlər üzrə ödənişləri, həm də digər xərcələrini idarə etmək, əlavə gəlir elədə etmək üçün hansı yollarla baş vururlar? Kreditləşmənin hələ də lazımı səviyyəyə çatmadığını nəzərə alsaq, hazırda bu kommersiya qurumlarının əsas gəlirləri haradandır?

“Yeni Müsavat”ın sualını cavablandırıq iqtisadi ekspert Natiq Cəfərli bildirdi ki, bir ildən artıqdır banklar böyük bir valyutadəyişmə məntəqəsindən çəvirilib: “Onların əsas gəlir mənbəyi valyuta alqı-satqısıdır. Turizmə bağlı olaraq ölkəyə gələnlərin sayının artması bankla-

ra valyuta əməliyyatlarından gəlir götürməyə imkan yaradır. Valyutanın alış ilə satışı arasındakı ferq də əvvəlki dövrlərə nisbətən genişdir. Bu mənada banklar valyuta əməliyyatlarından müəyyən qədər vəsait qazanırlar. Valyutadəyişmə məntəqələrinin kütləvi şəkildə bağlanması və müvafiq qərarın verilməsinə baxmayaraq, həle de

dan başlayaraq istehlak kreditlərində az da olsa artım müşahidə olunur ki, bu da banklara müeyyən qədər ayaqda qalmağa və gelir əldə etmeye kömək edir”.

Iqtisadi banklar üçün üçüncü gelir istiqaməti kimi Mərkəzi Bankın keçirdiyi repo-hərracları qeyd edədi: “Bankların ayaqda qalmasının ən böyük səbəblərindən biri də budur. Çünkü həftəlik

kağızlar qisməddətli olduğuna görə faiz aşağı düşür, ancaq banklara kifayət qədər stabil bir gelir gelir”.

N.Cəfərli hesab edir ki, son vaxtlar bankların durumundə nisbətən müsbət göstəricilər qeydə alınsa da, əsas problemlər qalmışdır: “Əslində isə banklar iqtisadiyyatın qan-damar sistemi olmalı, əsas hərəkətverici qüvvəsi

Banklar hərəkətdən və neçə qazanır...

Natiq Cəfərli: “Onların ayaqda qalmasının ən böyük səbəblərindən biri...”

açılmamasının səbəblərindən biri də odur ki, banklar bunda maraqlı deyilər”.

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, bankların digər ənənəvi gəlir sahisi kreditləşmədir: “Bu sahədə artıq 3 ildə ki, problemlər davam edir, kreditlərin həcmi ilbəl azalır. Yeganə olaraq, ötən ilin sonun-

repo-hərraclar zamanı banklar kifayət qədər yüksək faizlə Mərkəzi Bankın qisməddətli qiymətlə kağızlarında öz vəsaitlərinə yerləşdirilərlər. Sonra isə heç bir risk olmamədən həmin qiymətlə kağızları növbəti hərracda sataraq və ya Mərkəzi Banka geri verərək, illik 13-14 faiz divident qazanırlar. Qiymətlə

fize orqanlarına göndərilir.

Ən çox belə hallar paytaxtın Xəzər, Qaradağ, eləcə də Abşeron, İmişli, Quba, Şəki, Qazax rayonlarında müşahidə edilib.

Komitənin məlumatına əsasən, qeyri-qanuni fealiyyət göstərən karxanalar tərəfindən kərənmiş torpaqlar əsasən dövlət mülkiyyətinə aid çay yataqlarında, bəlediyələrin kənd təsərrüfatı təyinatı və vətəndaşların özel pay torpaqlarına addır.

Cay yataqlarında necə geldi yaradılan daş, qum-çinqıl karxanalarının fealiyyətinin dağıdıcı təsirlərindən biri bu günlərdə Göyçay rayonunda müşahidə olundu. Burada məmurlara məxsus karxanalar çay yatağının dərinliyini artırğına görə Göyçay çayı üzərindəki körpüleri sel yuyub yararsız hala saldı. Bu baxımdan, real olaraq qanunsuz fealiyyət göstərən karxanaların bağlanması müsbət hal hesab oluna bilər.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdürü Qulu Xəlilovun “Yeni Müsavat”a dediyyinə görə, monitorinqi mütəmadi olaraq davam etdirilər. Şöbə müdürü hesab edir ki, daşın qiymətinin keşkin bahalasmasına karxanaların bağlanması səbəb olmayıb. Q.Xəlilov deyir ki, bağlanan karxanalar tam qanunsuz əsasla fealiyyət göstərən, torpaq fonduna zərər vuran müəssisələrdir. Bu baxımdan onların fealiyyətinin bərpa olunması mümkün deyil.

□ **DÜNYA,**
“Yeni Müsavat”

Çinqıl karxanalarının əksəri qanunsuz fealiyyət göstərir

Torpaq fonduna ciddi ziyan vuran 250 karxana bağlanıb

Hazırda 238 daş və qum-çinqıl karxanası fealiyyət göstərir ki, ondan 23-ü qanuni sənədləşmə aparılmaqla işləyir

publika üzrə 585 daş və qum-çinqıl karxanasının fealiyyət göstərdiyi müəyyən edilib və onların elektron məlumat bazası yaradılıb. Aparılmış təhlillər və monitorinqlər nəticəsində 250 belə karxananın torpaq qanunvericiliyinin teleblərinin pozulması halları əsasında fealiyyət göstərdiyi müəyyən edilib. Qanunsuz fealiyyət göstərən bu karxanaların fealiyyəti dayandırılıb.

Hazırda 238 daş və qum-çinqıl karxanasının fealiyyət göstərən, torpaq sahəsinin özbasına zəbt olunması halları olduğundan tərtib olunmuş sənədlər tədbir görülməsi üçün hüquq müha-

"Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 28.1-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti terəfindən təsdiq olunmuş dövlət programı çərçivəsində xaricdə təhsil alanlar vəziyətinin tətbiq olunduğu və ya müsahibədən kənar dövlət qulluğu qəbul edilə bilərlər.

Dövlət İmtahan Mərkəzindən "Trend"ə verilən məlumatla görə, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Programı" çərçivəsində xaricdə təhsil alanlar vakant inzibati dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması üçün müvafiq dövlət orqanlarına müraciət edə bilərlər.

Qeyd edilənlərə əsasən, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Programı" çərçivəsində xaricdə təhsil almış şəxslərin vakant dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması üçün müvafiq dövlət orqanlarına müraciət edə bilərlər.

Qeyd edilənlərə əsasən, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Programı" çərçivəsində xaricdə təhsil almış şəxslərin vakant dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması üçün müvafiq dövlət orqanlarına müraciət edə bilərlər.

Bu işe Azərbaycanda hər zaman müzakirə olunan bir mövzunu daşıda aktual edir. Çünkü xarici ölkələrdə təhsil alanlar bir qayda olaraq, Azərbaycana geri qayıtmak istəmirlər. Onlar bunu ölkədə iş perspektivinin zəifliyi, habelə öz potensiallarını nümayiş etdirmək üçün imkanların olmasına ilə izah edirlər. Amma ölkənin belə kadrlara ehtiyacı böyükdür.

Bəs bu çağırışın reallaşma-

Dövlət çağırış etdi - xaricdə təhsil almış məzunlar ölkəyə qayıda qədəqmi...

Kamran Əsədov: "Reyting cədvəlində ilk 100-lükdə olan universitetlərin məzunlarına bu imtiyazı vermək lazımdır"

ehtimalı nə qədərdir? Xaricdə oxuyan tələbələrin ölkəmizə qayıtması üçün vəddən başqa nələr edilməlidir?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Müsavat" açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra rəqabətə davamlı inkişaf və tərəqqi üçün dünya standartlarına cavab verən,

müsasir bilik və bacarıqlara sahib olan kadrlar lazımdı və ölkədə fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinin hazırladığı kadr potensialı bu tələbatı ödəyə bilmirdi: "Ona görə də hökumət özüne lazımlı bilik və bacarıqlara malik şəxsləri hazırlanmaq üçün xarici ölkələrə tələbə göndərilməsini təmin etdi. Bunun üçün 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Programı çərçivəsində 3500-dən çox gənc dünyadan aparıcı ali təhsil müəssisələrinə təhsil almaq hüququnu qazanıb. Onlardan 1589 nəfəri təhsillerini başa vuraraq Azərbaycana qayıdır. Həmین gənclərin bir çoxu dövlət müəssisələrində, daha böyük hissəsi isə özəl sektorda çalışır. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, xaricdə məgistratura təhsili alan gənclər Azərbaycanın müxtəlif ali təh-

sil müəssisələrində pedaqoji fəaliyyətə cəlb olunub". K. Əsədov daha sonra digər statistik məlumatları da bölüşdü. Ekspert bildirdi ki, 1 aprel 2017-ci il tarixine "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrde təhsili üzrə Dövlət programı" çərçivəsində 3302 nəfərin təhsili ilə bağlı xərclər Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu tərəfindən maliyyələşdirilib: "Bu tələbələrin sayı ümumilikdə 134 nəfər olmaqla, 128 nəfəri 2-ci dərəcəli, 6 nəfəri isə 3-cü dərəcəli təhsil alıb. Dövlət Programında iştirak edən gənclərin eksər hissəsi Böyük Britaniya (29,1 faiz), Türkiyə (22,1 faiz), Almaniya (12,4 faiz), Kanada (7,2 faiz), Niderland (5,2 faiz) və Rusiya (3,8 faiz) universitetlərinə təhsil alırlar. Dövlət programının maliyyələşdirilməsi

məqsədilə ise 2008-2017-ci illər ərzində Dövlət Neft Fondu tərəfindən ümumilikdə 190 451,3 min manat, o cümlədən 2017-ci ilin yanvar-mart ayları üzrə 2015,3 min manat məbləğində vəsait sərf olunub. Bu vəsait Dövlət programı çərçivəsində xarici ölkələrde təhsil alanların yaşayış (773,5 min manat), təhsil haqqı (1 108,0 min manat), yol (73,5 min manat), siyorta (59,3 min manat), digər (0,2 min manat), viza və qeydiyyat (0,8 min manat) xərclərinin ödənilməsinə yönəldilib".

Müsahibimizin bildirdiyine görə, statistik göstəricilər bu sahəyə kifayət qədər böyük vəsait ayrıldığını göstərir. K. Əsədov dedi ki, məhz bu səbəbdən sözügedən şəxslərin təhsillərini başa vurdugundan sonra birbaşa ölkəyə qayıdır işlə təmin olunması normal

halıdır: "Çünki o şəxslər bir neçə il əvvəl bir neçə imtahan nəticələri ilə seçilib. Onların malik olacağı kompetensiyalar əvvəlcədən müəyyən olunub. Bundan əlavə, xarici ölkələrdə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil alan tələbələr dünyənin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrinin məzunlardır ki, onların da aldığı təhsil çox yüksəkdir. Hesab edirəm ki, bu, DİM-in öz vəsiti hesabına xaricdə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə aid deyil, yalnız dövlət programı çərçivəsində təhsil alan tələbələrə şamil edilir. Amma mən düşünürəm ki, yalnız dünya universitetlərinin cədvəlinde yüksək reytingdə olan, ilk 100-lükdə olan universitetlərin məzunlarına bu imtiyazı vermək lazımdır".

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

İrani Suriyadan kimlər və niyə çıxarmaq istəyir...

Dəməşq uğrunda Moskva və Tehranın gizli rəqabəti, oyunun daha bir aktyoru Təl-Əvividir

Ötən həftənin əsas müzakirə mövzularından biri İranın Suriyadan çıxarılması idi. Daha ənənəvi, Rusiya və İsrail arasında İranın Suriyadan çıxarılması ilə bağlı razılışma xəbərləri oldu. Məsələ ondadır ki, İranın Suriyadan çıxarılması ilə bağlı teleblərin müəllifi İsrailidir. Bas nazir Netanyahu bir neçə dəfə bu mövzunu gündəmə gətirib, eləcə də Suriyanın himayəçisi olan Rusiyadan da açıq şəkildə İran qüvvələrinin çıxarılmasını tələb edib. İsrail açıq şəkildə hədələyib ki, İranın Suriyada qalıcı baza qurmasına imkan verməyəcək, davamlı olaraq bombalayacaq.

Mayın əvvəlində Suriya prezidenti Bəşər Əsədin Sosiyə səfər edib Putini görüşməsi ilə mövzu illə dəfə Kremləndə səsləndi. Putin bildirdi ki, xarici ölkələrin silahlı gücləri Suriyanı tərk etməlidir. Rusiya XİN rəhbərinin müavini Mixail Boqdanov isə "xarici qüvvələr"ə İran və Hizbullahın da aid edildiyini deyib.

Mayın sonunda isə metbuata əvvəlcə İranın İsraille anlaşılığı xəbərləri yayılıb. Rusiya mediasından tirajlanan məlumatda Ammandan gizli şəkildə görüşən İran və İsrail keşfiyatçılarının Suriyanın cənubunda hərbi əməliyyatlarda yalnız Suriya qüvvələrinin iştirak etməsi, İran və Hizbullahın çəkilişlərini ilə bağlı razılışlığı qeyd olunurdu. Ancaq sonradan məlumat İsrail mediası tərəfindən təzhib olundu və məlum oldu ki, anlaşma əslinde ruslarla yəhudilər arasında əldə olunub.

İran tərəfindən bu xəbərlərə reaksiya sərt olub. İran XİN sözçüsü Bəhrəm Qasımi mayın 21-də Tehranda keçirdiyi

mətbuat konfransında bildirib ki, "nə qədər ki, Suriya hökuməti bunu istəyir və hələ terrorçuluq var, İran bu ölkəde qalaçaq. Hakimiyyətin icazəsi olmadan Suriyaya gələnlər bu ölkəni tərk etməlidirlər". Rəsmi Dəməşq də məsələyə münasibet bildirib. Xarici işlər naziri Vəlid Muallim deyib ki, İran böhranın başlığından tərrora qarşı mübarizədə Suriyanı dəstəkləyib. Eyni zamanda qeyd edib ki, İranın Suriyada hərbi qüvvələri yoxdur, sadəcə, zabitlərdən ibarət hərbi müşavirləri olub və onlar Suriya ordusuna yardım edirlər. Verilən dəstəye görə ali dini lider Ayetullah Xamenei və Iran xalqına təşəkkür edən Müallim ABŞ, Fransa və Türkiyədən fərqli olaraq İranın Suriyadakı mövcudluğunun rəsmi Dəməşqın istəyi üzərinə olduğunu qeyd edib.

Qeyd edək ki, İranın Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi admiral Əli Şamxani isə bildirib ki, İranın Suriyanın cənubunda hərbi müşavirleri yoxdur. Bu səbəbdən də rəsmi Dəməşqin

cənubda Dəra və İsrail sərhədində hazırladığı əməliyyatlar da İran zabitlərinin heç bir rolu yoxdur. Eyni zamanda o bildirib ki, Tehran Rusyanın Suriyanın cənubunda hazırladığı əməliyyatları dəstəkləyir, Suriya-İsrail və Suriya-Lordaniya sərhədlərinin Suriya ordusunun nezaretinə keçməsi üçün aparılan işlərə müsbət yanaşırlı.

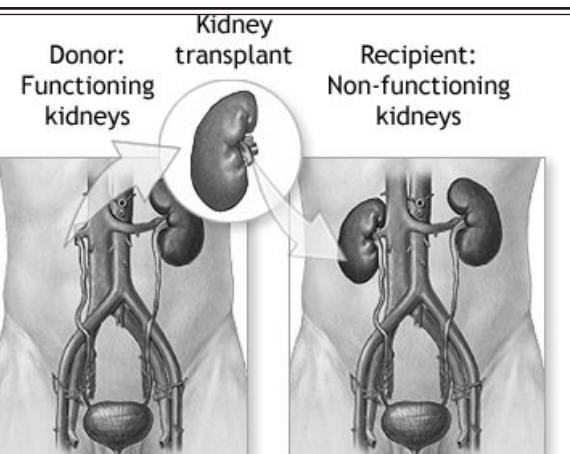
Bu açıqlamadan belə anlaşıltı ki, Rusiya və İran arasında Suriyanın cənubu ile bağlı razılışma var ve iranlılar artıq cənub erazilərindən çekilib. Çünki Samxanının dediyi kimi, Dərada olmasa da, Suriyanın cənubunda, xüsusən də İsraille sərhəd ərazilərində İran ordusu hərbçiləri və Hizbullah dənəvələri vəziyyətində qazanıb. Hətta mayın əvvəlində qarşılıqlı olaraq İsrail və İran qüvvələri arasında raket atışı olmuşdu. Ancaq görünür,

ruslar da yaxşı bilir ki, sahədə savaşmaq üçün iranlıllara ehtiyacları var. Çünkü rusların Suriyada birbaşa əməliyyatlarla qatılıqla canlı qüvvələri yoxdur. Üstəlik, iranlıların səhərada partizan əməliyyatları ilə bağlı zəngin təcrübələri var. Bunu ruslar bilir və qiymətləndir.

dirilər. Cox uzun keçmişdə deyil, bu ilin fevralında Fransa hökumətinin iranlı müşavirlerin Suriyadan çıxarılması tələbini səsləndirəndə buna etiraz edənlerden biri de Rusiya XİN rəhbəri Segey Lavrov idi. Moskvada Valday Siyasi Klubunun 14-cü konfransında çıxış zamanı Lavrov deyib ki, "Fransa hökumətinin İranın öz qüvvələrinin Suriyadan çıxarmalı olduğunu dediyi zaman, Parisin Suriyanın qanuni hökumətinin müraciəti əsasında İranın bu ölkədə iştirakını unudur".

Eyni zamanda Lavrov Suriyaya qanuni hökumətin razılığı olmadan hərbçi göndərdiyi üçün rəsmi Parisi qınamışdı. Yeni Suriya hökumətinin rəsmi açıqladığı məqamı ruslar da bilir və bunu dileyir. İndi isə Rusiyadan İranın Suriyadan çıxarması fikrine dəstek verməsi və hətta çağırış etməsi onu göstərir ki, Tehran və Moskva arasında hansısa formada anlaşma var. Mümkündür ki, digər xarici güclərin çıxılmasını əsaslandırmaq üçün Moskva İranın da adını qeyd edir. Yaxud da İranın onuzda Suriyada hərbi birleşme səviyyəsində Suriyada olmadığını nəzərə alaraq beşərət bəyanatlar verir. Çünkü İran hələ ilk vaxtlardan Suriyada, sadəcə, müşavir statusu ilə iştirak edib. İndiye qədər də İranın hansı nizami hərbi hissəsi Suriyaya yerləşdirilməyib. Bunu əvəzinə İran Sepah Quds briqadasının təşkil etdiyi əfqan, iraqi və iranlılarından ibarət hərbi hissələr əsasən Suriyada diniz yiziştgahlarına cavab verir. Bu mənada iki ölkə arasında gizli rəqabətin olduğunu da müşahidə etmək mümkündür. Ehtimal ki, savaş sona yakınlaşdırıqca bu rəqabət da ha da dərinləşəcək.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda beyin ölümü keçirən insandan donor kimi istifadə edilməsinə icazə veriləcək

"İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında" Qanuna dəyişiklik edilir

Azərbaycanda beyin ölümü keçirən insandan donor kimi istifadə ediləcək.

"Report"un xəbərinə görə, bununla bağlı "İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında" Qanuna dəyişiklik edilir.

Qanunun "Əsas anlayışlar" bölməsinə "ölü donor-ölü donor - beyin ölümü, ürək ölümü və ya bioloji ölüm meydana gəlmiş 1 yaşdan yuxarı şəxs" cümləsi əlavə olunur.

Bundan başqa, "Canlı donor - öz orqan və (və ya) toxumalarını xəstə şəxslərə köçürmək üçün könüllü olaraq veren fəaliyyət qabiliyyətli 18 yaşdan yuxarı sağlam şəxs" cümləsi də əlavə edilir.

Həzirki qanunun 9-cu (Transplantasiya məqsədilə meyitdən orqan və (və ya) toxumaların götürülməsi) maddəsinə edilən dəyişikliyə əsasən, şəxs sağlığında meyitinin, orqan və toxumalarının transplantasiya, tədris və elmi məqsədlərlə istfadə edilməsinə yazılı razılığının bildirərse, ölümündən sonra onun meyiti, orqan və (və ya) toxumaları istifadə oluna bilər.

Şəxs sağlığında bu məsələye münasibəti bildirməyibse, ölümündən sonra yaxın qohumlarından hər hansı birinin (heyat yoldaşı, həddi buluğa çatmış övladı, valideyinlərindən biri, qardaş - bacılardan biri), və ya qanunu nümayəndəsinin icazəsi ilə onun orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiya, tədris və elmi məqsədlərlə orqan alınmasına icaza verile bilər.

Qəzalar və ya təbii fəlakətlər zamanı beyin ölümü baş verən, sağlığında donorluqdan yazılı şəkildə imtina etməyən və yanında razılıq vermək üçün yaxını olmayan şəxslərdən transplantasiya, tədris və elmi məqsədlərlə orqan alınmasına icaza verile bilər.

Bu halda məhkəmə - tibbi eksperti məlumatlandırılır, orqan və toxumaların alınması onun iştirakı ilə həyata keçirilir (ekspert iştirakının zəruri olmamasını bəyan edərsə orqan və toxumaların alınması bittidikdən sonra həkimlərin əməliyyat qeydləri məhkəmə tibbi müayinə və autopsiya protokoluna yazılmalı və sənədlərə əlavə edilməlidir)

Gözün buyuz qışası kimi meyit üzərində dəyişiklik etməyən toxumalar her hansı bir icazə və vəsiyyət olunmadan da alına bilər.

Meyitdən alınmış orqanların transplantasiyası növbəli qaydada, tibbi göstəriş əsasında öncəliklə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına olunmalıdır.

Qanunun 10-cu (Meyitdən və ya ölüm vəziyyətində olan şəxslərdən transplantasiya məqsədi ilə orqan və toxumaların götürülməsi vaxtının müəyyən edilməsi) maddəsinə edilən əlavəyə əsasən, bioloji ölüm qərarı mütəxəssis həkim briqadası tərəfindən ölümü təsdiq edən inkaredilməz dəlillər əsasında verilir. Həkim briqadası müvafiq icrahakimiyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir və en azı iki mütəxəssisdən (neyrocərrah (və ya nevropatolog), anestezioloq və reanimatolog) ibarət olur.

Beyin ölümü faktının təyin edilmesi ölümün baş verme tarixi, saatı, ölümün necə təyin olunduğu (hansi test, müayinə üsulu) göstəriləməkən protokollaşdırılır, ölümü təyin edən həkimlər tərəfindən imzalanır və möhürlənir. Beyin ölümü faktının təyin edilmesi protokol donor orqanının alındığı tibb müəssisəsində 15(on beş) il saxlanmalıdır.

11-ci (Meyitdən orqan və (və ya) toxumaların götürülməsinə icazə verilməsi) maddəyə əsasən, meyitdən transplantasiya məqsədi ilə orqan və (və ya) toxumaların götürülməsi nə tibb müəssisəsinin baş həkimi tərəfindən icazə verilir.

Yeniliyə əsasən isə meyitin məhkəmə-tibb ekspertizası zəruridirsə, orqan və (və ya) toxumaların götürülməsi prosesi məhkəmə-tibb ekspertinin iştirakı ilə aparılır və ya ekspertizə orqanlar alındıqdan sonra həyata geçirilir.

Dəyişiklik layihəsi Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iyun 5-də keçiriləcək iclasında müzakirə ediləcək.

Maşinqayırma ixtisasını bitirən kosmetoloq qadınları dəhsətli hala salıb -fotolar

Barəsində ittihamlar səslənən Elnarə Rzayeva mətbuat konfransı keçirməkdən imtina etdi; o, haqqında deyilənlərlə razlaşmır...

Qadınların üz görkəmini dəhsətli vəziyyətə salıb, dodaqlarını yandırmaqdə ittihamlar olunan kosmetoloq Elnarə Rzayeva iyunun 4-də jurnalistləri bir araya gətirərək mətbuat konfransı keçirəcəyini açıqlamışdı. Qeyd olunan tədbirdə E.Rzayevanın mətbuatda barəsində səslənən ittihamlara aydınlıq gətirəcəyi gözlənilirdi.

Məlum olduğu kimi, kosmetoloqun töötədiyi əməller barəsində suallar hələ də açıq qalıb. Onun haqqında isə bu günlərdə məhkəmə qərarı da qəbul edildi. Nizami Rayon Məhkəməsinin qərarına əsasən, E.Rzayeva Rena Sultanova və Nigar Məmmədovanın laяqət və işgüzər nüfuzunu lekələyən məlumat paylaşüb, böhtanlar atlığı üçün 50 min manat təzminat ödəməli, eyni zamanda sosial şəbəkədə bacılardan üz istəməlidir.

Eyni zamanda pasiyenti Validə Firudinovanı pula görə döyüdüy üçün barəsində Cinayet Məcləsinin 127-ci (qəsden sağlamlıq) az ağır xəsərə yetirmə) maddəsi ilə cinayət işi başladılıb, istintaq aparılır.

E.Rzayevanın adı bundan dəha dəhsətli faktlarda hallanır.

Səslənən ittihamlara görə, heç bir kosmetoloq təhsili və təcrübə olmayan bu xanım yüzələrə pasiyenti dəhsətli görkəmə salır, 400 manata iynə vurmaqla onların dodaqlarını yandırır. Bu barədə mətbuatda çoxsaylı şikayətlər dərc edilib.

G.O. adlı şikayətçi criminal.az saytına danışaraq bildirib ki, E.Rzayeva onun dodaqlarına gel vurduğundan sonra dodaqları dəhsətli vəziyyətə düşüb. Sitat:

"Ağzımın içi necə yara tökdüsə, dişlərimi belə hiss etmədim. Elnarə dedi ki, belə olmalıdır, məcbur olub gözledim. Güñlərə yemek yeyə bilmədim, amma demədi ki, hər gün saağlamğa doğru gedəcək. Hər gün yaramı az qabardı, ağzım qanla dolu idi, danişa bilmirdim. Ağzımı tərpədən kimi qan axırdı. Gecələr yatanda dodaqlarım bir-birinə birləşdi, onun dərindən ağzima "trubučka" qoyurdum. Düz 5 ay men o dönyarı görüb geldim. Bir gün yuxudan ayıldım ki, dodaqlarım birləşib, 3 gün sonra ağzım açıldı. Sistem köçürüldü ki, immunitetim zeifləmiş. 54 kilodan 39-ə düşdüm. Dodagımın sağaldığını görüb yanına getdim. Nə vaxt növbəyə yazılırdımsa, işi olduğunu bəhanə edərək məni qəbul etmək istəmirdi".

Qeyd edək ki, adıçəkilən şikayətçinin dodaqlarının vəziyyətini eks etdirən fotolar görənləri dəhsətə salır. Daha bir şikayətçi, adıçəkilən şikayətçinin dodaqlarının vəziyyətini eks etdirən fotolar görənləri dəhsətə salır.

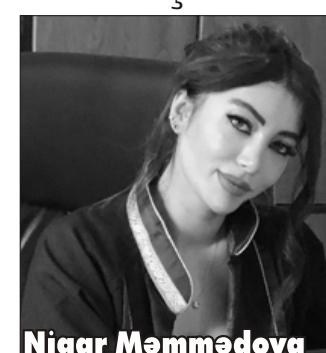
Daha bir şikayətçi Röya İbrahimova adlı xanımdır. Şikayətinin yayılmasına əsas veren səbəblərdən biri onun ötən il məşhur

Elnarə Rzayeva

Rəna Sultanova

Nigar Məmmədova

Röya İbrahimova

Esmira

erməni kosmetoloq və dermatoloq Simon Ourianla bağlı paylaşımı olub. E.Rzayevanın iddiyasına görə, guya məşhur erməni kosmetoloq mütəxəssisidir. Halbuki digər açıqlamalarında dolayısa da olsa səni geldən istifadə etdiyini etiraf edir, hətta qiymətlərini açıq-əşkar bildirir.

Bütün bu suallarımıza cavab tapmaq üçün E.Rzayevanın özü ilə əlaqə saxlaşdıq. O, əvvəlcə mətbuat konfransını son anda texire salma səbəbini açıqladı:

"Mən şəxsləri sizi çığırmasından, doğrudurmuy?.. Texire salma səbəbim isə o oldu ki, başqa problemlər yaşandı, yeni tədbiri keçirmək üçün qiymətlərde yalan danışdırı. Əger istəsəniz mən yenidən mətbuat konfransı keçirəm və yaxud iş yerimə gəlib açıqlama ala bilərsiniz".

Bu məqamda qeyd edək ki, konfrans texire salındıqdan bir qədər sonra bir neçə mətbuat orqanında kosmetoloq barəsine yazılan məqalelər silinib...

E.Rzayevanın şikayətçilərin ittihamlarını təzkib edərək, mətbuatları şer-böhtən adlandırdı. Təhsili ilə bağlı məlumatlara isə bu cür aydınlıq gətirdi:

"Sübətlər varmı ki, mənim ittisəsinin maşinqayırma ilə bağlıdır? Mən də sabah deyə bilərəm

ki, kimse avtomatqayırma zavodunu bitirib. Bunun nə aidiyyəti var? Mən Seçenov adına Moskva Dövlət Tibb Universitetinin terapevt, müalicə işi fakültəsini bitirmişəm".

Kosmetoloq qətiyyətə səni gellərdən istifadə etmədiyini açıqlayıb: "Gəlib özünüz mərkəzində bunu aydınlaşdırı bilərsiniz. Mənimle bağlı yalnız ana-bala şikayətçi olub, onları da gündərmədi. Başqa şikayətçiləri tamamilə tanımır. Mən artıq həmin şəxsləri məhkəməye vermİŞəm, hətta vəkilim də var".

E.Rzayevanın sözlərinə görə, bütün bu "işlərin" arxasında hanısa kosmetoloq dayanır: "Adını çəkmirəm, onun adını çəksəm onun üçün şəraf olar".

Kosmetoloq barəsindəki erməni faktoruna isə bu cür cavab verdi: "Ermeni onların neslidir, mənə belə suallar verməyin! Ermeni kosmetoloq özü məni tapmamışdı. Ona Rena adlı bir kosmetoloq yalvarmış ki, mənim ki mi bacarıqlı bir kosmetoloq var, səni gli çıxdırdı. O da demişdi ki, "mənə bu məsələ maraqlı geldi". Beləliklə, təklif etmişdi ki, onunla birgə çalışıb. Lakin o, erməni olğunu üçün bu təklifdən imtina etmişdi. Bu barədə əlimdə faktlar da var".

□ Xalida GƏRAY,
Musavat.com

Son 10-15 ilde ülke-də baş verən cinayət hadisələrinin statistikasına nəzər yetirəndə məlum olur ki, dələduzluq cinayətlərinin artım var. Məhkəmə zallarından hazırlanan reportajlarda irili-xirdalı müxtəlif dələduzluq faktları öz əksini tapır. Amma bu, təkcə Azərbaycana xas durum deyil.

"Yeni Müsavat" yazır ki, dünya miqyasında maliyyə qurumlarının gəlirlərinin təxminən 5 faizi dələduzların əlinə keçir. İnkışaf edən texnologiya ilə hər keçən gün daha "yaradıcı" hala gələn saxtakarlıqla mübarizə tədbirləri gücləndirilsə də, yeni dələduzluq əslubları yaranmaqdə davam edir. Hazırda internet üzərindən həyata keçirilən dələduzluq hadisələri xüsusən çoxalıb. Hətta bununla mübarizə üçün hər il Serbiyanın paytaxtı Belqradda Avropa Saxtakarlıq Konfransı keçirilir. Həmin konfranslarda e-ödəmə, internet alver... ve bunun kimi bir çox sahərdəki inkışaf etdirilmiş dələduzluq yolları, bunun qarşısını almaq üçün yeni müdafiə üsulları barədə məlumat verilir.

Ən geniş yayılmış dələduzluq halları hansılardır?

Ölkəmizdə geniş yayılan dələduzluq faktları ilə bağlı xəttiratma edək. Vətəndaşların etibarından sui-istifadə edən bu dırnaqarası peşə sahiblərinin şikarına çevrilənlər isə əsasən sadə vətəndaşlar olur. İşə düzəltmə, torpaq ve daşınmaz əmlak alqı-satqısı kimi işlər görən dələduzlar sonda müyyəyen miqdarda pul mənimsemiş olurlar.

Xaricdə təhsil şirkətlərinin çoxluğunundan istifadə edən bəzi şəxslər yalançı şirkət quraraq və ya özlərini şirkət nümayəndəsi kimi təqdim edərək tələbələrin pullarını mənimseməyib, aradan çıxırlar.

Hazırda xaricdə təhsil şirkətlərinə nəzarət edən qurum yoxdur, yeni xüsusi lisensiya tələb edilmir. Şirkətlər, sadəcə, bir MMC yaratmaqla, işə başlayırlar.

Ölkəmizdə siğorta ilə bağlı dələduzluq faktları da yetərinə artıb. Siğortaladıqları əşyalara qəsdən zərər vuraraq, siğorta almağa cəhd göstərənlər bu siyahida xüsusi yer tuturlar. Bu tip hallar son vaxtlar artdıqdan, siğortaçılar onların emalının Cinayət Məcəlləsi ilə tənzimlənməsini təklif edirlər. Dələduzluq cəhdlərinin əksəriyyəti uğursuzluqla nəticələnən də siğorta şirkətlərinə xeyli ziyan vurur. Amma belə hallar, buna əl atanlarla yanaşı, vicdanlı müştərilər üçün də problem yaradır.

İnsanlar dələduzluq edir, çünki...

2016-ci ilde Azərbaycanda 26611 cinayət faktı qeydə alınıb ki, bunun da 13560-i iqtisadi sahədə baş verən cinayətlərdir. Cinayətlərdən 7193-ü oğurluq, 325-i soyğunluq, 165-i quldurluq, 4373-ü dələduzluq, 148-i menimsəmə və ya israf etmə, 442-si digər cinayətlər, 914-ü iqtisadi ilə üzləşib. Daxili İşlər Nazirliyinin adından bir neçə abunə-

çinin telefonuna pedofiliya elamətləri, zorakılıq və homoseksualizm təbliğatlı pornoqrafik saytlara daxil olanların bloklanması və cərimə olunması baremə bildirilir gelib.

Bildirişdə blokdan çıxmək üçün cərimə məbləğinin 55 manat olması qeyd olunub.

Blok ləğv olunmadığı halda isə abunəçinin dərhal polis orqanları tərəfindən hebs olunacağı və məlumatların prokurorluğa göndərilecəyi bildirilir. Hətta bu problemlə üzləşən abunəçilərdən biri məsələdən ehtiyat etdiyi üçün mesajda göstərilən koda cəriməni ödməli olub. Bu kimi dələduzluq halları ilə bağlı DİN rəsmi açıqlama və xəbərdarlıqlar etsə də, yenə de onların kələyinə tuş gelənlər olur.

İnsanlar dələduzluq edir, çünki...

2016-ci ilde Azərbaycanda 26611 cinayət faktı qeydə alınıb ki, bunun da 13560-i iqtisadi sahədə baş verən cinayətlərdir. Cinayətlərdən 7193-ü oğurluq, 325-i soyğunluq, 165-i quldurluq, 4373-ü dələduzluq, 148-i menimsəmə və ya israf etmə, 442-si digər cinayətlər, 914-ü iqtisadi ilə üzləşib. Daxili İşlər Nazirliyinin adından bir neçə abunə-

baycanda 6338 oğurluq, 3660 dələduzluq faktı qeydə alınıb. Xüsusilə də əmlak alqı-satqısı zamanı daha çox dələduzluq hallarının yaşandığının şahidi oluruq. Bu kimi problemlərle bağlı vətəndaşlar tərəfindən redaksiyamıza da coxsayılı müraciətlər olub.

Sosiooji araşdırımlar isə sübut edir ki, ölkədə bu sayad cinayətlərin çoxalmasının ilkin sebəbi insanların maddi durumunun pisləşməsidir. Bu, bir faktdır ki, insanların maddi vəziyyətinin aşağı düşməsi ümumi cinayətin artmasına sebəb olur.

Bundan başqa, ölkədə işsizlik daha çox qadınlar arasında və kişilər qadınlarla müqayisədə əmək fealiyyəti ilə məşguldurlar. Ona görə də dələduzluq cinayətləri qadınlar arasında daha geniş formada yayılıb. Burada bir məqam da var ki, dələduzluq cinayətin daha asan formasıdır.

Yeni burada xüsusi vasitələrdən və digər bu kimi şeylərdən istifadə olunmur. Sadəcə olaraq, ona etibar etmiş adam tapmaq kifayətdir. O cümlədən də oğurluq cinayəti də çoxalıb. Diqqət etsək görərik ki, ölkədə artan oğurluq cinayətləri, daha çox xırda və orta

oğurluq əməlləridir. Oğurlanan əşyalar çox da qiymətli olmurlar. Bu cinayətlər əsasən qrup halında və xüsusən de gəncər arasında geniş yayılıb. Qrup halında oğurluq hadisəsinin baş verməsi isə ağırlaşdırıcı haldır və daha ciddi məsuliyyətə səbəb olur.

Kriminal xəbərlər arasında etdiyimiz təhlil zamanı məlum olur ki, işə düzəlmək, yaxud da faiz ödəmək adı ilə cəlb edilim dərəcədən geniş yayılıb. Bu halların yaranmasında insanların savadsızlığı da mühüm rol oynayır. Belə ki, onlar əməliyyatların rəsmi qaydada aparılması və notariusda təsdiqlənməsini tələb edə bilmirlər.

Verilən borc, aparılan alqı-satqı son məqamda problem olaraq ortaya çıxır. İlkin məslehət olaraq bildirilir ki, belə əməliyyat zamanı iş rəsmiləşdirilməlidir.

Ev və ya maşın alqı-satqısı zamanı dələduzluq faktları xüsusən çoxdur. Ümumi müşahidələr bunu göstərir ki, ev, maşın alqı-satqısının etibarname-əsasında həyata keçirilməsi özü ilə parallel dələduzluq hallarına səbəb olur. Etibarname ilə mərkəz sənədini təqdim etmə əməliyətdir. Məddədən göründüyü kimi, dələduzluq cinayəti iki üssülla (yolla) həyata keçirilə bilər: etibardan

sui-istifadə etmə və ya aldatma yolu ile.

"Dələduzluq cinayətlərinə dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 11 iyun 2015-ci il tarixli 7 sayılı Qərarına (Plenum Qərarına) əsasən, etibardan sui-istifadə etmə dedikdə, əmlakı əle keçirmək və ya əmlaka olan hüququ əldə etmə məqsədi güdən şəxs tərəfindən əmlakın mülkiyyətcisi, bu əmlaka sahiblik edən və ya sərəncam vermək hüququ olan şəxsə yaranmış etibarlı münasibətlərdən istifadə olunması başa düşülür. Etibardan sui-istifadə etmə, həmçinin, təqsirkar şəxsin qulluq selahiyətlərinin həyata keçirilməsi, zərər çekmiş şəxslə yaxın şəxsi və ya qohumluq münasibətlərinin olması ilə de elaqədar ola bilər.

Dələduzluq cinayətlərini artıran səbəblər...

İlginc rəqəmlər, səbəblər və onları aradan qaldırmmanın yolları - dünya onlarla mübarizəyə milyonlar sərf edir

Diger üsul olan aldatma - özgə əmlakını (əmlak hüququnu) əle keçirmə niyyətində olan şəxs tərəfindən bili-bilə yalan, həqiqətə uyğun olmayan məlumatların verilmesi və ya həqiqi məlumatların gizlədilməsi (bile məlumatlar kimi, hüquq faktalar, əmlakın dəyərinə və keyfiyyətinə, təqsirkarın şəxsiyyətinə, onun səlahiyyətlərinə və niyyətinə dair məlumatlar çıxış edə bilər), yaxud da əmlakın əle keçirilməsinə yönəlmüş qəsdən töredilən başqa hərəkətlərin edilməsidir.

Dələduzluğın töredilməsi zamanı təqsirkarın bütün hərəkətləri onun həmin əmlakin (pul və digər eşyalar) əle keçirilməsinə yönəlmüş niyyətinin həyata keçirilməsində ifadə olunur.

Dələduzluğın töredilməsi zamanı zərərçəkmiş şəxs əmlakını aldadılma və ya etibarından sui-istifadə edilmə nəticəsində özü könüllü olaraq təqsirkara verir.

Bu əməl üzrə cinayət tərkibi yaranması üçün əle keçirilən əmlakin və ya əldə edilən əmlak hüquqlarının dəyəri 500 manatdan çox olmalıdır (CM-yə edilmiş yeni dəyişiklərə əsasən). Ziyan 500 manatdan az olduqda şəxs inzibati məsuliyyətə cəlb olunur.

Və sonda. Dələduzluq eməlinin digər cinayətlərdən bir fərqi də odur ki, bu əməli özüne "peşə" edənlər həbs olunduqdan sonra da durmururlar. Dələduzluq həbsxanada belə davam edə bilən "vərdişdir". Məsələn, dələduzluğa adet etmiş adam əslən olunmaq üçün həbsxanaya gəndərilir, burada da məhkumlara qarşı dələduzluğunu davam etdirir. Birini əvə saldıracağı adı ilə aldadır, digərini qohumuna iş düzəldəcəyi ilə... və s.

□ Sevinc TELMANQIZI,
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 121 (7010) 5 iyun 2018

Hindli kişi anasını şorba bişirmədiyi üçün öldürdü

Hindistanda sərxoş kişi yaşlı anasını onun üçün nəharda toyuq bişirmədiyi üçün öldürdü. Bu barədə "The Times of India" nəşri xəbər verib. İnsident Andxra Pradeş ştatında, Badenpuran kəndində bazar günü baş verib. 45 yaşlı kənd həkimi Becam Kişore səhər tezdən 80 yaşlı anasına toyuq gətirib və nahar bundan yaxşı bir şorba bişirməyi tapşırıb. Özü isə mağazaya iki almaq üçün gedib. Kişi evə iekili halda qayıdanda isə anasının heç ne bişirmədiyi ni, yeməyin hazır olduğunu görüb. O, qışqırmağa başlayıb və anasına bıçaqla hücum edib. Qadın yerindəcə keçinib.

Kişore hadisə yerindən qaçıb. Amma qadının harayını eşidən qonşular polis çağırıblar. Hindli kişi eleyhinə cinayət işi açılıb və onu axtarışa veriblər. Xəbərdə həmçinin qeyd olunur ki, kişi alkoqol asılılığından eziyyət cəkirdi və hər gün içirdi. Buna görə də həyat yoldaşı uşaqları ilə birgə onu atıb gedib.

Analizləri təmiz çıxan ölümcül xəstə

27 yaşındaki Emili Muldoon 14 yaşından bu gənə qədər qripə bənzər simptomlarla yaşayırı. "Daily Mail" qəzetiin xəberinə görə, baş ağrısı, ani baş dönməsi, halsizlik və əzələ ağrıları ilə başlayan simptomlar müəyyən zaman sonra qarşışalmaz ağrılarla çevrildi. İllər boyu ağrı çəkəndən sonra sonunda 3 il önce lyme xəstəliyi diaqnozu qoyulub. Amma qadının qan analizləri təmiz çıxdığı üçün həkimlər simptomları ciddiyə almındı. Ona bildirdilər ki, depressiyada olduğu üçün bütün simptomları özündən uydurur. Bir çox yanlış xəstəlik diaqnozu qoyulan Emili 10 il boyunca antibiotikdən istifadə etdi. Dərmanlar fayda ver-

məyinə isə psixoloji dəstək almağa başladı. Ardınca növbəti analizlər onun xəstəliyinin gerçək adını ortaya çıxardı. Məlum oldu ki, lyme adlanan xəstəlik olduqca bahalıdır. Bunun üçün də o, bir yardım kampaniyasına

başladı və müalicəsini belə başladı. Lyme xəstəliyi irəlilədikcə bacteriyalar qan dövranı yolu ilə bədənə yayılır. Bu isə beyində və ya beynin ətrafinda, ürəkdə və onun ətrafinda infeksiyaya səbəb ola bilər.

yini soruşturan kimi əsəbi müştəri var gücү ilə onun üstünə sendviç atıb, iki dəfə üzünə şillə vurub və sonra digər ziyarətçilərin gözü qabağında ona stəkan tullayıb.

Polisə ifadəsində qadın bildirib ki, meneceri tanıyor. Amma zərərçəkmiş bunu inkar edib. Amma hamile qadın özünün nəzarətdən çıxan davranışını belə izah edib ki, "bütün günü isti günəş altında keçirmişəm və buna görə də azaciq özüñüdarəni itirib.

Polis hücum edən qadını yaxınlıqdakı "McDonalds"da yaxalayıb. Onun çantasında 9 paket marijuana olub. Qadına şiddet tətbiq etmə, narkotik maddələrin alınması və yayılması ittihamları elan edilib.

Mart ayının sonunda isə ona ikiqat pendirli çizburger hazırlanmadığı üçün McDonaldsda dava salan polis xəbəri yayılmışdı. Onu xuliquanlıqda və vandallizmde ittiham edirdiler.

Hamila qadın kafe işçilərini buterbrodlu döyü

Amerikada fast-food şəbəkəsinə gedən hamilə qadın restoranın menecerinə buterbrodlu hücum edib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. İnsident Illinois ştatının Peoriya şə-

hərində baş verib. Şəhərin polis departamentinin verdiyi xəbərə görə, menecer piştaxta arxasında səs-küy qopduğunu eşidib və nə baş verdiyini aydınlaşdırmaq üçün bayırı çıxıb. Menecer nə baş verdi-

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.
Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahalla ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

QOÇ - Ailə zəminində müəyyən xoşagelməzliliklər gözlənilsə də, bu, yalnız günün birinci yarısını ehətə edəcək. Nahardan sonra isə xoş təsadüflərlə rastlaşacaqsınız. Axşam qonaq getməyə çalışın.

BÜĞÜ - Bir qədər gərgin gündür. Özünüüzü istənilən təzyiq və təhlükələrdən qorumağınız. Haqqınızı tapdanmasına yol verməyin. Yeri gəlse, bu istiqamətdə sərt mövqə də nümayiş etdirin.

ƏKİZLƏR - Risk etməkdən qorxmayın. Amma bilin ki, bu riski hansı məqsəd uğrunda edirsınız. Başınızı qoruyun. Ulduzların düzülmüş şəxsi büdcənizdə müəyyən artımların olacağını bəyan edir.

XƏRÇƏNG - Məqsədlərinizi reallaşdırmaqdə təbəbəlik edirsiniz. Bu isə Gök qubbəsinin xoşuna gəlmir. Özünüzdə təpər tapın. Hər adama bel bağlamayın. Çünkü bu dövrədə heç nə boş-boşuna əmələ gəlmir.

ŞİR - Bu təqvimin bürcünüz üçün həftənin en düşərli günü kimi dəyərləndirmək olar. Ələlxusus da əməkdaşlıq zəminində uğurlu məqamlarla rastlaşacaqsınız. Sizə aid olmayan işlərə müdaxilə etməyin.

QIZ - Astroloji göstəricilər nə qədər yeni simalarla rastlaşsanız, bir o qədər nailiyət qazanacağınızı bəyan edir. Əger işlə bağlı məşğul deyilsinizsə, axşam mütləq qonaq gedin.

TƏRƏZİ - Maddi firavanlığa qovuşmaq üçün geniş imkanlarınız var. Boş oturmağa çalışmayın. Pul qoxusu gələn istənilən üvana və şəxse müraciət edin. Qeybəcıl adamlardan uzaq olun.

ƏQRƏB - Təzadlı bir gün yaşayacağınız gözlənilir. Ulduzlar sizə qarşı bir neçə istiqamətdən təzyiqlər olacağını, buna baxmayaraq, perspektivli təkliflər alacağınızı bildirir.

OXATAN - Sevgi münasibətlərdə bir qədər anlaşılmazlıqlar mümkündür. Çalışın ki, bu amil mübahisə həddinə çatmasın. Səhvərinizi etiraf etməyi bacarın. Bunun size yalnız xeyri dəye bilər.

ÖGLAQ - Müntəzəm surətdə rastlaşığınız şəxslərlə davranışlarınıza fikir verin. Özünüzü mehbəban aparin. Qabiliyyətsiz adamlarla ünsiyyəti səngidin. Varlanmaq üçün imkan qazanacaqsınız.

SUTÖKƏN - İxtiyarınızda olan bu əşrəniz təqvimde daha çox sehərətənə fikir verməlisiniz. Nahardan sonra isə işgüzar sövdəleşmələrə başlamaq, yeni əlaqələr yaratmaq xeyrildir.

BALIQLAR - Şəxsi həyatınızda önemli dəyişikliklər etmək istəyirsinzsə, bu gündən maksimum bəhrələnin. Aldığınız təklifləri düşünmədən rədd etməyin. Axşam təzə xəbərlər gözlənilir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Saçı dəsmalla qurutmaq olmaz, cünni...

Sacları dəsmalla qurutmağa çalışmaq elektriklenmənin başlıca səbəblərindən biridir. Dəsmaldan istifadə etmənin məqsədi isə artıq suyu çəkməkdir. Duşdan sonra saç tellərinə dəki artıq suyu xəffice sixaraq aradan götürmək lazımdır. Sacların qarışmaması üçün onu hamamda və hamamdan sonra daraqla daramaqla məsləhətdir. Elektriklenmənin qarşısını almanın on yaxşı yollarından biri də durulanmayan saç kremindən istifadə etməkdir. Saç kremini saçlara dibdən uca doğru masajla tətbiq etmək lazımdır. Saçlarmış yağı və ağır görünməsini istəyənlər bundan çox istifadə etmirlər. Qurumalar və qırılmalar saç uclarında başlayır. Bu səbəbdən də saç uclarına ekstra diqqət edilməlidir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100